

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskraft

til

den offentlige Examen i Juni og Juli **1873**

ved

Lærd- og Realskolen

i

Molde.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen i Juni og Juli **1873**

ved

Lærd- og Realskolen

i

Molde.

1. Aktstykker til Molde Skoles Historie, samt
 2. Efterretninger om Skolen i Skoleaaret 1872/73 ved Rector
A. Brinchmann.
-

I. Aktstykker til Molde Skoles Historie.

1. Skrivelse fra Rector til Forstanderskabet af 25de Februar 1871, indeholdende Forslag til Skolens fremtidige Ordning efter den nye Lov af 17de Juni 1869.
2. Skrivelse fra Forstanderskabet til Molde Formandskab af 9de Marts 1871.
3. Skrivelse fra Rector til Formandskabet af 20de Marts 1871.
4. Udskrift af Molde Formandskabs Forhandlingsprotokol af 24de April og 3die Mai 1871.
5. Underviisnings-Departementets Skrivelse til Forstanderskabet af 17de Juli 1872.
6. Skrivelse fra Forstanderskabet til Formandskabet af 23de Septbr. 1872.
7. Udskrift af Molde Formandskabs Forhandlingsprotokol af 1ste og 8de October 1872.
8. Do. af Do. af 28de October og 4de Novbr. 1872.

Fra

Molde Lærd- og Realskoles Rectorat.

Efter Opfordring af det kongelige Undervisnings-Departement i dets Skrivelse til Forstanderskabet af 10de f. M. har jeg herved den Ære at forelægge Forstanderskabet til Betænkning nedenstaaende af mig udarbejdede Forslag til Skolens fremtidige Ordning.

- I. Molde offentlige Skole for høiere Almeendannelse bibeholdes væsentlig uforandret i dens nuværende Udstrækning, navnlig som Middel-skole med dertil knyttet Latingymnasium.

Efter de mange Erklæringer, jeg siden min Ansættelse ved denne Skole deels som Medlem af tvende af Communen opnævnte Commissioner, deels som Medlem af Communebestyrelsen og deels som Skolebestyrer har været kaldet til at afgive, — efter de af Communen ved forskellige Anledninger fattede Beslutninger (se herom Skolens vedlagte Indbydelsesskrift til Examen 1864), og efter de eenstemmige Ytringer, som jeg efter Modtagelsen af Departementets ovenberørte sidste Opfordring gennem foreløbige Raadslagninger med Skolecolleger, Forstanderskabets Medlemmer og Communens raadende Mænd har havt Anledning til at høre, vilde jeg ikke kunne fremsætte Forslag til Skolens fremtidige Ordning i nogen anden Form, selv om jeg fra et reent abstract eller theore-

tisk Standpunkt maa anerkjende det Berettigede i Departementets Opfordring til at tage under Overveielse, om det ikke for de mindre Skolers, i dette Tilfælde vor Skoles Vedkommende vil være i Skolens og følgelig ogsaa i Communens velforstaaede Interesse, at indskrænke Skolen til en Middelskole med en muligens fuldstændigere Udstyrelse.

Efter Skoleloven af 17de Juni 1869 kan en offentlig Skole for høiere Almeendannelse have en af følgende Former:

- A. Middelskole med een eller to „Linier“ (Latin- og Engelsk-) a) med, eller b) uden dertil knyttet praktisk Realklasse.
- B. Middelskole (med eller uden praktisk Realklasse) og dertil knyttet enten a) Latingymnasium eller b) Realgymnasium eller c) begge Arter Gymnasium.
- C. Gymnasium (enkelt eller dobbelt) uden Middelskole.

Under Forudsætning af, at ikke nogen af de Personer eller Autoriteter, som ville faae med denne Sags videre Behandling at gjøre, for vor Skoles Vedkommende vil holde paa den under C opstillede Form (Gymnasium, enkelt eller dobbelt, uden Middelskole), anseer jeg det for spildt Arbeide at offre Ord paa at vise dens Uanvendelighed for vor Skole. Ligeledes føler jeg mig overbevist om, at der for vor Skole ikke kan eller bør være Tale om Formen B, b (Middelskole med Realgymnasium) eller B, c (Middelskole med begge Arter Gymnasium); et Realgymnasium hersteds vilde efter min Mening komme til at staae tomt. Støttet til min egen Overbevisning og til Alt, hvad jeg gjennem Aarene har hørt af Mænd og Corporationer, der have nogen nærmere Interesse for vor

Skole, kunde jeg være ligesaa kortfattet med Hensyn til Valget mellem Formen *A* og Formen *B*, *a*; saa Meget skal jeg dog bemærke, at en Forandring af vor Skole til Middelskole alene, altsaa en Tilbagevenden til Tilstanden før 1863, efter den Tilbagegang i økonomisk Henseende, som Handelskriser og Districtets Uaar baade for Land- og Søbedrift have hidført, sandsynligvis vilde blive et Døds slag for vor Commune, og at en pludselig gennemført Reduction i den Retning ikke alene vilde paaføre Staten uforholdsmæssige Udgifter gennem Aflønning af de for Lærerskolen udnævnte, høiere gagerede Lærere, men ogsaa vilde være en Ubillighed mod de Forældre, som i Tillid til, at Skolens nuværende Udstrækning ikke med Eet indskrænkes, have sat sine Sønner ind i de høiere Latinklasser uden Evne til at underholde dem paa fremmede Steder. Vistnok vil Budgettet for Molde Skole nu ikke kunne opgjøres med samme Tillidsfuldhed som før Oprettelsen af fuldstændige Lærerskoler i Nabobyerne Christianssund og Aalesund, men kommer Skolen, hvad der er sandsynligt, til fremdeles at trække Disciple fra fjernere Landsdele, vil dog selv efter Naboskolernes Oprettelse vor Skole i den Udstrækning, den nu har, neppe kræve større Tilskud af det Offentlige end hidtil, naar den Beregning af Indtægt og Udgift lægges til Grund, som jeg senere skal fremsætte.

Departementet har ved at opfordre til Overveelse, om det ikke skulde være i vor Skoles og Communes Interesse at indskrænke Skolen til en Middelskole, vistnok ikke antydte, hvori den fuldstændigere Udstyrelse, den isaafald muligens kunde paaregne, vilde komme til at bestaae, men da vor Skole allerede har et baade i Antal og Dygtighed tilstrækkeligt Lærerpersonele, samt baade fuldstændigt og hen-

sigtsmæssigt Lokale og Inventarium med Apparater, kan der ved en fuldstændigere Udstyrelse rimeligvis kun sigtes til Oprettelse af eetaarige istedetfor toaarige Klasser. Hvor stor denne Vinding end vilde være, troer jeg dog ikke, at den hersteds kan lægge det mindste Gran i Vegtskaalen ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt vor Skole bør være blot Middelskole eller fuldstændig Lærdscole (Middelskole med Latingymnasium). Det er netop disse tre sidste Aars Forberedelse til Universitetet, som vor By saa eenstemmig ønsker at beholde for sin Skole og hvis Tab den vilde betragte som den største Ulykke. Heller ikke kan Meddelelsen om, at Gymnasier allerede ere oprettede i Christiania, Bergen og Trondhjem, for Molde i denne Sag være af nogen sær Interesse, da vel Ingen her har næret den mindste Frygt for, at disse tre Byer skulde komme til at tabe sine Forberedelsesskoler for Universitetet. Det eneste Moment af nogen Betydning i den Meddelelse kan kun være Underretningen om, at disse tre Byer foruden Latingymnasium ogsaa have faaet Realgymnasium; men den Søgning, som noget af disse Realgymnasier muligens vil komme til at faae fra Molde, tør visse- lig for den nærmeste Fremtid sættes aldeles ud af Betragtning.

Hvad der i de her opstillede Begrundelser af min Mening om en Sag, hvorom jeg allerede har skrevet saa ofte og saa udførligt, at jeg ikke formaar at afvinde den nye Sider til Betragtning, maatte findes utilstrækkeligt belyst, vil jeg faae Anledning til i Forstanderskabet paa Opfordring nærmere at udvikle, ligesom jeg trygt lægger Sagen i en Communebestyrelses Hænder, hvis nærværende Ordfører baade deler mine Anskuelser og har Sagkyndighed nok til at erstatte det i min Fremstilling muligens Manglende.

Kun i een Henseende maa jeg beklage, at jeg ikke vover at følge min Lyst og min Overbeviisning ved Forslag til Ordning af vor Skole. Hvor gjerne jeg nemlig kunde ønske at foreslaae til vor Skole knyttet en praktisk Realklasse, den Skoleart, hvis Istandbringelse efter min Mening er det væsentligste Udbytte af den nye Skolelov (se dens § 4), nærer jeg dog ikke Haab om, at en saadan Klasse hersteds ialfald i de første Aar vilde faae tilstrækkelig Søgning. Heller ikke vover jeg at foreslaae nogen Forberedelsesklasse (se Lovens § 7) forbunden med Middelskolen; en saadan Klasse vil nemlig sandsynligviis lige saa lidt som en praktisk Realklasse bære sig, og for Nærværende er Communen saa betyngtet, at enhver Forøgelse af dens Udgifter forekommer mig utilraadelig. Det maa nemlig bemærkes, at en Forberedelsesklasse, forbunden med en Middelskole, efter § 7 i Loven ikke maa medføre nogen Udgift for det Offentlige. Sættes den aarlige Tilgang til en Forberedelsesklasse til 6 à 8 Disciple, og Skolepengene for hver af disse til 12 Spd., vil Indtægten blive 72 à 96 Spd., Udgiften derimod, til Lærerhold samt Lys og Ved, beløbe sig til mindst 200 à 250 Spd., altsaa under denne Forudsætning Deficit udgjøre ialfald over 100 Spd. aarlig. Det er ogsaa den Skolen nu tilknyttede Forberedelsesklasse (tidligere kaldet 1ste Fællesklasse), der ved Siden af Realklasserne har tynget mest paa Budgettet. Det kunde maaske snarere være et Spørgsmaal, om man ikke med Eet gjorde rettest i at foreslaae Engelsklinien strøgen af Middelskolen (i Henhold til Lovens § 9); thi naar herefter Skolepengene skulle være de samme paa Engelsklinien og paa Latinlinien, vil Indtægten af Skolepenge paa Engelsklinien paa Grund af forringet Søgning til dens Klasser stille sig om muligt endnu mere ufor-

deelagtigt end hidtil. Jeg skal i den Henseende blot pege paa, at samtlige Realklasser (4 Aarshold) fra næste Qvartals Begyndelse ville tælle kun 3 — tre — Disciple, gennemsnitligt ikke engang 1 Discipel i hver Klasse.

II. Uagtet den til Rector rettede Opfordring ikke indbefatter Forslag til Fastsættelse af Skole- og Indskrivningspenge og af Fripladsenes Antal, har jeg dog som den, der i Forstanderskabet vil komme til at deeltage i disse Gjenstandes Behandling, troet at burde udtale min Mening ogsaa derom. Ved Gjennemgaaelse af Departementets Rundskrivelse til Ephoraterne af 24de Novbr. 1869 blev i Lærermøde den 15de Decbr. samme Aar Skolepengenes Størrelse foreløbig foreslaaet som følger:

i 1. Middelskoleklasse	16 Sp., nu 11 Sp.	24 β ,	hvoraf 1
- 2. — —	20 - -	17 -	48 -
- 3. — —	20 - -	17 -	48 -
- 4. — —	28 - -	30 -	48 -
- 5. — —	32 - -	30 -	48 -
- 6. — —	32 - -	30 -	48 -
i I. Gymnasialklasse	36 - -	30 -	48 -
i II. — —	36 - -	34 -	48 -
i III. — —	36 - -	34 -	48 -

Sp. 24 β }
 Sp. 24 β }
 Sp. 48 β . }
 Egnem- }
 snitligt. }
 hvoraf for hver af disse }
 Klasser 2 Sp. 48 β . }
 i Lys- og Brændpenge, }
 der nu (ligesom Testi- }
 moniegebyr) skulle bort- }
 fælde.

hvilc. giver for heltCursus 256 Sp.,
 nu gennemsnitligt 236 Sp. 48 β .
 beregnet efter Latinklasser 252 - 48 -

Jeg seer ingen Grund til at fravige eller forandre dette Forslag, der, paa samme Tid som det holder sig meget nær det Bestaaende, afrunder Summerne og gjør dem delelige med 4 efter Aarets 4 Qvartaler.

Ogsaa med Hensyn til Indskrivningspenge anseer jeg det for rigtigst eller simplest at beholde det hidtil Normerede: i 1ste Middelskoleklasse ingen, i 2den

og 3die Middelskoleklasse 2 Spd., og i hver af de høiere Klasser 4 Spd.

Skolen har hidtil havt 4 Fripladse; dette Antal bør vel ogsaa søges beholdt for Fremtiden; dog turde det maaske være hensigtsmæssigt, at Communalbestyrelsens Erklæring om, hvor mange af disse der blive at uddele, for hvert Aar afæskes, inden Rector forelægger sin Indstilling om Pladsenes Besættelse for Skoleraadet (Lovens § 47, 3). Angaaende dette Punkt skulde jeg ialfald tilraade Communen at udtale sig, dersom den bliver affordret større Garantisum for Skolepenge end den nu gjældende.

III. Da jeg gaar ud fra, at Communebestyrelsen, inden den fatter Beslutning om Tilskud til Skolen, vil begjære sig forelagt et Budgetforslag, skal jeg, uagtet Vanskeligheden ved dets Affattelse forøges paa Grund af Forandring i Skolens Art og Udstrækning samt Omregulering af Skolepengene, og uagtet der inden Indtrædelsen af Budgettets Virketid endnu kan tilkomme maaske uforudseelige Momenter, dog forsøge paa at opstille et Forslag. Jeg vil imidlertid forudskikke den Bemærkning, at Opgjøret af vor Skoles Budget ikke har kunnet indtræffe paa et ubeleiligere eller for Skolen ufordeelagtigere Tidspunkt end netop det nuværende. Discipelantallet, som for faa Aar tilbage var over 70, er nu gaaet ned til 62 og vil inden Skoleaarets Slutning aftage endnu mere, ligesom der, især naar man tager Forberedelsesklassens Ophævelse i Betragtning, er al Sandsynlighed for, at der vil hengaa flere Aar, inden der atter indtræder nogen Stigning i Antallet. Til nærmere Begrundelse af denne Antagelse vil jeg her gjentage, hvad jeg nylig ved Leilighed derom har yttret for Skolens Vedkommende: „Den sandsynligviis forestaaende Forringelse af Discipelantallet har vistnok, det tør jeg

haabe, ikke sin Grund i nogen Formindskelse af den Tillid og Agtelse, Skolen har nydt; meget mere vil den kunne forklares af flere sammenstødende, om jeg saa maa sige, utilregnelige Omstændigheder; som saadanne skal jeg nævne, at et mere end gjennemsnitlig stort Antal Disciple staar for Tour til Dimission, at flere Disciple for at følge fraflyttende Forældre eller af andre Familiehensyn ville blive overførte til en anden Skole, at Virkningen af Oprettelse af fuldstændige offentlige Skoler i Nabobyerne nu først begynder at blive fremtrædende, Byens og Districtets økonomisk mislige Forfatning og, i Forbindelse dermed, at Byen selv ifølge en af disse tilsyneladende lunefulde Fluctuationer i Folkemængdens Bevægelser for Tiden netop har en usædvanlig stor Mangel paa Drengbørn inden de Alderstrin og de Klasser af Befolkningen, hvorfra Skolen maa gjøre Regning paa sine fleste Rekruter.“

I Forbindelse hermed fortjener det at bemærkes, at Antallet af Disciple i Latinklasserne for Nærværende ikke staar under de sidste Aars Gjennemsnitstal, og at det ogsaa herigjennem synes at bekræfte sig, hvad jeg ovenfor har yttret med Hensyn til Skolens Ordning, at det er en for Universitetet directe forberedende Skole, hvortil Stedet fornemmelig har Trang.

Det Budget, hvortil jeg her giver Udkast, er altsaa bygget paa Forudsætningen af, at Skolen bliver en Middelskole med Latingymnasium.

Departementet har selv angivet Antallet af de for en saadan Skole fornødne ugentlige Timer til 179. Dette Timetal kan ikke besørges af et ringere Antal Lærere end 7, sc.:

1 Rector med Gage 1000 Sp.

1 Overlærer 600 -

Lateris 1600 Sp.

	Transport	1600	Sp.	
3	Adjuncter	1200	-	
2	Klasselærere	650	-	
	Sang- og Gymnastiklærer	80	-	
	Lærernes Løn	3530	Sp.	
	Pedellens Do.	80	-	
	Til Lys og Ved	90	-	
	- Bibliotheket	40	-	
	- Diverse	80	-	
*)	Kassererens Procenter	80	-	
	Udgift	3900	Sp.	
	Til Dækning heraf:			
	Renter af Skolens Capital circa	50	Sp.	
	Communens aarlige Tilskud do.	200	-	
	Indskrivningspenge	10	-	
	Skolepenge forslagsviis	1410	-	1670 Sp.

Skolepengenes Sum er fremkommen ved følgende Beregninger og Slutninger:

I de 12 Aar, hvori jeg har været Skolens Bestyrer (fra 1859), har der tilsammen været indmeldt 143 Disciple, i Gjennemsnit aarlig 12. Tages der imidlertid Hensyn til, at neppe Halvparten af disse 143 Disciple har gennemgaaet alle Klasser, til Moderation for Brødre, til Byens og Districtets nuværende mindre heldige økonomiske Stilling, til Skolepengenes foreslaaede Forhøi-

Lataris 1670 Sp.

*) Naar jeg her har opført Kassererens Løn med 80 Spd., er dette skeet af Hensyn til Postens nuværende Indehaver, medens jeg, om der var Spørgsmaal om Antagelse af en ny Kasserer, vilde have opført omtrent den halve Sum som en formentlig mere end tilstrækkelig Godtgørelse for det med Posten forbundne Arbejde.

Transport 1670 Sp.

else, til Naboskolernes Indvirkning paa Skolens Frekvents fra Nordmøre og Søndmøre, og til Forberedelsesklassens Bortfalden, vover jeg ikke at ansætte den gennemsnitlige Besætning af fuldtbetalende Disciple i hver Klasse til et høiere Antal end 6; efter den ovenfor opstillede Ansættelse af Skolepengene vilde herved udkomme: 6×16 (96 Sp.), 12×20 (240 Sp.), 6×28 (168 Sp.), 12×32 (384 Sp.), 18×36 (648 Sp.), tilsammen 1536 Sp., eller med Fradrag af 4 Gratistpladse (= 126 Sp.) 1410 Sp.

Som Tilskud af det Offentlige vil altsaa
kræves Differentsten 2230 Sp.

I Forstanderskabets Budgetforslag for Tidsrummet fra 1ste April 1869 — 31te Marts 1872 var det Offentliges Tilskud sat til 2330 Sp.; herved kan mærkes, at jeg ovenfor er gaaen ud fra, at der ved Sammendrag af Klasser i Overeensstemmelse med af Departementet i Skrivelse af 7de April 1870 angivne Grundtræk kan indspares 1 Lærer, men at jeg paa den anden Side har opført de to Klasselæreres Løn med 350 og 300 Sp., medens i nævnte Budgetforslag de tre Timelæreres Løn var sat til 850 Sp. De af Departementet angivne Grundtræk fremstille følgende Schema af Klasser:

1ste og 2den Middelskoleklasse sammendragne til 1.		
3die og 4de	—	ligesaa.
5te og 6te	—	ligesaa.
I. og II. Gymnasialklasse		ligesaa.
III.	—	eetaarig.

Jeg er rigtignok fremdeles af den Mening, som jeg før samstemmig med mine Medlærere har udtalt,

at 1ste Middelskoleklassens Sammendragning med 2den, og 4de Do. med 3die Do. ikke er heldig for Skolen, at der meget mere, naar der skal tyes til Klassesammendragning, burde opstilles saadant Schema:

1ste Middelskoleklasse eetaarig.

2den og 3die Do. sammen.

4de eetaarig.

5te Do. sammen med 6te, og saa videre efter Departementets Schema.

Men derved vilde udkræves 1 Lærer til, og det er for at indvinde Udgiften til dennes Aflønning, at jeg har optaget Departementets Klassesammendragning. Turde man haabe at kunne beholde 3 Klasselærere, om end kun med den lavere Løn (som de nu indehave) 300 + 300 + 250, tilsammen 850 Spd., og derpaa bygge et Budget, der altsaa vilde overstige mit ovenstaaende Forslag med 200 Sp., vilde jeg ansee dette for at være det for Skolen efter Omstændighederne i enhver Henseende Tjenligste, og maa derfor fra mit Standpunkt som Skolebestyrer bede en saadan Ordning betragtet som mit principale Forslag, det jeg her nævner sidst, fordi jeg har mindst Haab om at see det taget til Følge.

Molde den 25de Februar 1871.

A. Brinchmann.

Fremlagt i Skoleraadet idag og i det Væsentlige tiltraadt af samtlige Lærere.

Molde Lærd- og Realskole den 27de Febr. 1871.

A. Brinchmann. K. Feilberg. H. L. Sommerschild.

T. A. Owren. C. W. Ludv. Horn. Christophersen.

S. Steen. O. K. Randers.

Til Skolens Forstanderskab.

Fra

Molde Lærd- og Realskoles Forstanderskab.

Overeensstemmende med Anmodning af det kongelige Departement for Kirke- og Underviisningsvæsenet i her vedlagte Skrivelse til Forstanderskabet af 10de Januar sidstl. skulde man herved begjære sig afgiven Molde Communebestyrelses Erklæring over her ligeledes vedlagte, af Rector Brinchmann udarbejdede Forslag til fremtidig Ordning af Molde offentlige Skole for høiere Almeendannelse. Navnlig maa man udbede sig Communebestyrelsens Udtalelse om, hvilken eller hvilke af de ved Lov af 17de Juni 1869 indrettede Skolearter Stedets Skole bør omfatte, om der med Middelskolen skal, saaledes som § 7 i Loven aabner Adgang til, forbindes en eller flere Forberedelsesklasser, samt om Skole- og Indskrivningspengenes Størrelse og Fripladsenes Antal. Ligeledes antager Departementet, at Communebestyrelsen bør paanyfatte udtrykkelig Beslutning om Størrelsen af det Tilskud, som for Fremtiden skal af Communen aarlig ydes Skolen, og om sin Forpligtelse til at skaffe og vedligeholde et tilstrækkeligt og forsvarligt Lokale for Skolen (Rectorbolig derunder indbefattet) og til at udstyre Skolen med fornødent og hensigtsmæssigt Inventarium. Til Veiledning ved Bestemmelsen af Communens Tilskud og overhovedet ved Affattelsen af Planen for Skolens Ordning henvises til hvad der i Departementets vedlagte Rundskrivelse til Ephoraterne af 24de Novbr. 1869 er bemærket med Hensyn til Affattelsen af Budgetforslaget for den følgende Termin og om Fastsættelsen af Skolepengene fra 1ste Juli 1872, hvorhos bedes erindret, at særskilte Lys- og Brændepenge ikke ville blive at erlægge, samt at Testimoniegebyr bortfalde ifølge den nye Skolelov.

Rector Brinchmanns Forslag tilligemed ovenpaa-beraabte Bilag samt her ligeledes vedlagte Indbydelsesskrift til Molde Skoles Examen 1864 bedes hertil tilbagesendte sammen med den af Communebestyrelsen afgivendes Erklæring.

Molde, 9de Marts 1871.

A. Brinchmann. B. Hamre. L. Leth. Andr. Lind.
A. Graarud.

Til Formandskabet i Molde.

Fra

Molde Lærd- og Realskoles Rectorat.

I Forbindelse med Forstanderskabets Skrivelse af 9de d. M., hvorved oversendtes til Erklæring et af Undertegnede udarbejdet Forslag til Skolens fremtidige Ordning, tillader jeg mig herved at henlede den ærede Communebestyrelses Opmærksomhed under Sagens Behandling paa et Punkt, der ikke er tilstrækkelig fremholdt i Forslaget, nemlig Hensynet til, at Skolen ved eventuel Tilbagegang til blot Middelskole ikke alene vil gaae glip af det store Gode, hvoraf den nu i flere Aar har været i Besiddelse, Evnen til at føre sine Disciple heelt frem til Universitetet, men ogsaa paa Grund af den nu indrettede Middelskoles Afslutning ved det fyldte 15de Aar, d. e. 3 Aar før Examen artium, vil blive nødt til at slippe sine Disciple mindst et Aar tidligere end den ældre Middelskole, der normalt førte sine Disciple frem til en Afstand af ikke mere end 2 Aar før Examen artium, og i de fleste Tilfælde, paa Grund af den da sted-

findende større Frihed i Underviisningsplanen, saa sig i Stand til at bringe Disciplene saa langt, at de efter kun eet Aars videre Uddannelse kunde absolvere Artium. Medens altsaa Disciplene af den ældre Middelskole fordetmeste behøvede kun eet Artium forudgaaende Aars Ophold paa fremmed Sted, ville efter Indrettelsen af den nye Middelskole og denne Skolearts eventuelle Oprettelse her paa Stedet (uden Gymnasium) Forældrene blive nødsagede til at holde de Sønner, der efter absolveret Afgangsexamen ved Middelskolen skulle videre uddannes til Examen artium, i hele tre Aar paa fremmed Sted.

Molde, 20de Marts 1871.

Ærbødigst

A. Brinchmann.

Til Formandskabet i Molde.

Udskrift

af Molde Formandskabs Forhandlingsprotokol.

Aar 1871 den 24de April var Formandskabet samlet i Ordførerens Bopæl, hvor fremlagdes:

Lærd- og Realskolens Forstanderskabs Skrivelse af 9de Marts med Rectors af det vedtagne Betænkning angaaende Skolens fremtidige Ordning i Overeensstemmelse med Lov af 17de Juni 1869. Forstanderskabet udbeder sig Communens Betænkning

1. om hvilken eller hvilke Skolearter den nye Skole bør omfatte,
2. om Forberedelsesklasse bliver at oprette,
3. om Skole og Indskrivningspengenes Størrelse og Fripladsenes Antal, samt

4. udtrykkelig Beslutning angaaende Communens aarlige Tilskud og Forpligtelse til at udstyre Skolen med Locale og Inventarium,

samt henviser endelig med Hensyn til Affattelsen af Budgetforslaget til Kirke departementets Rundskrivelse af 24de Novbr. 1869.

Hvad det første Punct angaar, formener Rector, at der kun kan blive Spørgsmaal om Middelskole eller Middelskole med Latingymnasium. Med Hensyn hertil formener han, at Valget ikke kan forblive tvivlsomt, da en Tilbagevenden til Tilstanden før 1863 efter den økonomiske Tilbagegang, som Handelskriser og Districtets Uaar baade for Land- og Søbedrift have medført, sandsynligvis vilde blive et Dødsslag for Communen. I en senere Skrivelse af 20de f. M. gjør Rector opmærksom paa, at en Vedtagelse af Middelskolen alene vilde medføre en endnu større Tilbagegang end til Tilstanden før 1863, da den forrige Middelskole førte sine Elever frem til 2 Aar, den nye Skolelovs derimod kun til 3 Aar før Examen artium.

Fremdeles bemærker han, at en pludselig Reduction vilde være en Uretfærdighed mod de Forældre, der i Tillid til Skolens Bestaaen have sat sine Sønner ind i de høiere Latinklasser uden Evne til at underholde dem paa fremmede Steder. Han formener, at Budgettet, om det end ikke kan opgjøres med samme Tillidsfuldhed, som før Oprettelsen af Skolerne i Aalesund og Christianssund, dog neppe vil kræve større Tilskud af det Offentlige end hidtil. Den fuldstændigere Udstyrelse af Middelskolen, som Departementet stiller i Udsigt, og som formeentlig har Hensyn til Oprettelsen af 1aarige istedetfor 2aarige Klasser, tror han ikke vil opveie det Tab, som den vilde lide ved ikke at combineres med et Latingymnasium, da det netop er disse 3 sidste Aars

for 3die Middelskoleklasse	20 Spd.
- 4de do.	28 —
- 5te & 6te do.	32 —
- 1, 2 & 3 Gymnasialklasse. .	36 —

Moderation for Brødre som hidtil.

- b. Indskrivningspengene bestemmes saaledes:
for 1ste Middelskoleklasse ingen.
- 2den & 3die do. 2 Spd.
- hver af de høiere Klasser 4 —
- c. Fripladsenes Antal bestemmes til 4, dog forbeholdes det Formandskabet, før Rector afgiver den aarlige Indstilling, at erklære sig og, om det ansees fornødent, at foretage Indskrænkning deri:
4. Kommunen vedtager til en saadan Skole
- a. at bidrage 200 Spd. aarligt,
- b. at bestride de med tilstrækkeligt og forsvarligt Locales — Rectorbolig deri indbefattet — og fornødent hensigtsmæssigt Inventariums (deri dog ikke indbefattet de egentlige Underviisningsapparater) Anskaffelse og Vedligeholdelse forbnndne Omkostninger, mod at Staten forresten overtager dens samtlige øvrige Udgifter, forsaavidt disse ikke dækkes ved de nævnte Bidrag og Skolens egne Indtægter.
- c. at tilsvare det Beløb, som Skolepengene maatte udgjøre mindre end 978 Spd., uanseet de Grattistpladse, som til enhver Tid blive bevilgede.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Joh. B. Ræstad.

Aar 1871 den 3die Mai holdtes Repræsentantmøde paa Stedets Raadhuus efter foregaaende Indkaldelse gennem Stedets Avis og ved Bybudet. Alle

4. udtrykkelig Beslutning angaaende Communes aarlige Tilskud og Forpligtelse til at udstyre Skolen med Locale og Inventarium,

samt henviser endelig med Hensyn til Affattelsen af Budgetforslaget til Kirke departementets Rundskrivelse af 24de Novbr. 1869.

Hvad det første Punct angaar, formener Rector, at der kun kan blive Spørgsmaal om Middelskole eller Middelskole med Latingymnasium. Med Hensyn hertil formener han, at Valget ikke kan forblive tvivlsomt, da en Tilbagevenden til Tilstanden før 1863 efter den økonomiske Tilbagegang, som Handelskriser og Districtets Uaar baade for Land- og Søbedrift have medført, sandsynligvis vilde blive et Dødsslag for Communen. I en senere Skrivelse af 20de f. M. gjør Rector opmærksom paa, at en Vedtagelse af Middelskolen alene vilde medføre en endnu større Tilbagegang end til Tilstanden før 1863, da den forrige Middelskole førte sine Elever frem til 2 Aar, den nye Skolelovs derimod kun til 3 Aar før Examen artium.

Fremdeles bemærker han, at en pludselig Reduction vilde være en Uretfærdighed mod de Forældre, der i Tillid til Skolens Bestaaen have sat sine Sønner ind i de høiere Latinklasser uden Evne til at underholde dem paa fremmede Steder. Han formener, at Budgettet, om det end ikke kan opgjøres med samme Tillidsfuldhed, som før Oprettelsen af Skolerne i Aalesund og Christianssund, dog neppe vil kræve større Tilskud af det Offentlige end hidtil. Den fuldstændigere Udstyrelse af Middelskolen, som Departementet stiller i Udsigt, og som formeentlig har Hensyn til Oprettelsen af 1aarige istedetfor 2aarige Klasser, tror han ikke vil opveie det Tab, som den vilde lide ved ikke at combineres med et Latingymnasium, da det netop er disse 3 sidste Aars

Forberedelse til Universitetet, som vor By saa eenstemmig ønsker at beholde.

En praktisk Realklasse tror han ikke, ialfald i de første Aar, vil erholde tilstrækkelig Søgning, ligesaa lidt vover han at foreslaa Oprettelsen af en Forberedelsesklasse, da den efter al Sandsynlighed ikke vil bære sig, og Communen med det nærværende betyngede Budget ikke kan anmodes om noget yderligere Tilskud. Det kunde maaske snarere være et Spørgsmaal, om man ikke gjorde rettest i at foreslaa Engelsklinien med Eet strøget af Middelskolen (i Henhold til Lovens § 9), thi naar herefter Skolepengene skulle være de samme paa Engelsklinien og Latinlinien, vil Indtægten af Skolepenge paa Engelsklinien paa Grund af forringet Søgning stille sig endnu mere ufordeeltigt end hidtil.

2. Skolepengene foreslaaer Rector i Overeensstemmelse med et i Lærermøde den 15de Decbr. 1869 som en Følge af Kirkedepartementets Rundskrivelse af 24de Novbr. næstfør vedtaget Forslag saaledes:

1ste Middelskoleklasse	16 Sp.	imod nu	11 Sp.	24 β .
2den do.	20 -	—	17 -	48 -
3die do.	20 -	—	17 -	48 -
4de do.	28 -	—	30 -	48 -
5te og 6te do.	32 -	—	30 -	48 -
I Gymnasialklasse	36 -	—	30 -	48 -
II & III do.	36 -	—	34 -	48 -
eller et heelt Cursus	256 Sp.	imod nu	236 Sp.	48 β ,
eller beregnet efter Latinklasser	252		48	β .

Lys- og Brændepenge bortfalde efter Lovens ligesom Testimoniegebyr.

Med Hensyn til Indskrivningspenge holder han sig til det Bestaaende, nemlig for 1ste Middelskoleklasse ingen, 2den og 3die: 2 Spd. og hver af de høiere 4 Spd.

Ligeledes beholder han i sit Forslag de hidtil bestemte Fripladse til et Antal af 4, dog formener han, at det maaske kunde være hensigtsmæssigt, at Communebestyrelsens Erklæring desangaaende afæskes hvert Aar, før Rector afgiver sin Indstilling (Lovens § 47, 3), ialfald hvis der skulde komme Krav paa en større Garantium.

Endelig opgjør Rector et Budget for Middelskole med Latingymnasium derhen, at Udgifterne ville udgjøre 3,900 Spd.

Indtægter:

Renter af Skolens Capital	50 Spd.	
Communens aarlige Tilskud	200 —	
Indskrivningspenge	10 —	
Skolepenge forslagsviis	1410 —	
		<u>1670 —</u>
	altsaa Tilskud	2,230 Spd.

Herved er han dog gaaet ud fra en Sammen-
dragning af Middelskolens Klasser i Overensstem-
melse med de af Departementet givne Grundtræk,
hvorefter 1ste og 2den, 3die og 4de, 5te og 6te Mid-
delskoleklasser samt 1ste og 2den Gymnasialklasse
sammendrages, hvilket han dog tilstaar er uheldigt,
da Ordningen burde være 1ste og 4de Middelskole-
klasse eetaarige, 2den og 3die og 5te og 6te combi-
nerede; men dette vilde nødvendiggjøre Aflønningen
af 1 Lærer mere end anslaaet.

Uden forøvrigt at kunne adoptere den i Indstil-
lingen udtalte mørke Skildring af Communens Frem-
tidsudsigter, om man end føler Trykket af Øieblikkets
mislige Tilstande, er Formandskabet enig med Recto-
ren i Valget af Skolens Form og antager det for et
Hovedpunct ved den foreliggende Sag, at den bliver
en Middelskole med Latingymnasium, nemlig en Skole,
som forbereder directe til Universitetet. Vistnok gi-

ver efter Lov om Artium af 17de Juni 1869 og Realgymnasiet den samme Adgang, men endnu er det ikke bestemt, hvilke Rtteigheder en efter denne Forberedelse uddannet Kandidat vil erholde, dernæst vilde en saadan Skoleinstitution behøve en Tid til at ordne sig, hvori nødvendigviis dens økonomiske Tilstand vilde stille sig meget mislig og kræve Garantier, som Communen ikke for Tiden kan paatage sig, og endelig vil der naturligviis ikke kunne blive Spørgsmaal om mere end en af de høiere Skoleformer, og Latin-gymnasiet kan ikke opgives af Hensyn til de Latinelever, som Skolen allerede har. Paa den anden Side kan Fordringen om Latingymnasiet ikke opgives foruden af de i Indstillingen anførte Grunde ogsaa af den, at vor Skole ellers udelukkende vilde blive en Skole for Communen og nærmeste Omegn uden Haab om Tilgang fra fremmede Landdistricter eller mindre Byer, en Tilgang, som jo vistnok ikke har været meget stor, men dog i mange Henseender har bidraget til at opretholde vor Skole, og som ogsaa — under Forudsætning af at dens Virksomhed vedbliver paa samme Maade og i samme Omfang, som hidtil — tør paaregnes at ville vedblive.

Indstillingens Udtalelser om Realklasse og Forberedelsesklasse maa Formandskabet — hvor ønskeligt det kunde være at faa saadanne tilknyttede Skolen — tiltræde, idet man gjør opmærksom paa, at Lovens § 7 overfører Garantisummen heelt og holdent paa Communen.

Den Udvei til at formindske Udgifterne, som Rector antyder, med Eet at foreslaa Engelsklinien strøgen, kunde man vistnok i nogen Grad billige, da det altid for en Skole med et begrændset Antal Disciple vilde være fordeelagtigt at concentrere Kræfterne istedetfor at splitte dem, men den paaberaabte § 9

giver neppe Anledning dertil, da den forudsætter, at det ved Erfaring skal have vist sig, at der ikke er tilstrækkelig Søgning til den Linie, som foreslaaes ophævet.

Imod Forslaget om Fastsættelsen af Skolepenge og Indskrivningspenge, samt Fripladsenes Antal har man Intet at indvende. Ligeledes kan Formandskabet fra sit Standpunct ikke andet end finde det ønskeligt at kunne udtale sig hvert Aar om Fripladsenes Antal, da jo vistnok det engang bestemte Antal ikke uden tvingende Nødvendighed bør indskrænkes, men der jo ialfald kan blive en Mulighed for, at Skolens Budget stiller sig saa ufordeelagtigt, at en saadan Nødvendighed indtræder.

Da Departementet ønsker, at Communebestyrelsen udtrykkelig skal gjentage sine tidligere Beslutninger om Communens aarlige Tilskud samt dens Forpligtelse til at forskaaffe og vedligeholde et tilstrækkeligt og forsvarligt Locale (Rectorbolig derunder indbefattet) og til at udstyre Skolen med fornødent og hensigtsmæssigt Inventarium, saa har Formandskabet Intet at bemærke herimod.

I Henhold hertil besluttedes altsaa at forelægge Repræsentantskabet i et Møde, der bliver at sammenkalde til Onsdag den 3die Mai Eftermd. Kl. 5, Indstilling til Beslutning saaledes:

1. Formen for Molde offentlige Skole for høiere Almeendannelse skal under Forudsætning af det fornødne Tilskud fra Statens Side være Middelskole med Latingymnasium.
2. Ingen Forberedelsesklasse bliver for det Første at oprette.
3. a. Skolepengene bestemmes saaledes:

for 1ste Middelskoleklasse	16 Spd.
- 2den	do. 20 --

for 3die Middelskoleklasse	20 Spd.
- 4de do.	28 —
- 5te & 6te do.	32 —
- 1, 2 & 3 Gymnasialklasse. .	36 —

Moderation for Brødre som hidtil.

b. Indskrivningspengene bestemmes saaledes:
for 1ste Middelskoleklasse ingen.

- 2den & 3die do. 2 Spd.

- hver af de høiere Klasser 4 —

c. Fripladsenes Antal bestemmes til 4, dog forbeholdes det Formandskabet, før Rector afgiver den aarlige Indstilling, at erklære sig og, om det ansees fornødent, at foretage Indskrænkning deri:

4. Kommunen vedtager til en saadan Skole

a. at bidrage 200 Spd. aarligt,

b. at bestride de med tilstrækkeligt og forsvarligt Locales — Rectorbolig deri indbefattet — og fornødent hensigtsmæssigt Inventariums (deri dog ikke indbefattet de egentlige Underviisningsapparater) Anskaffelse og Vedligeholdelse forbnndne Omkostninger, mod at Staten forresten overtager dens samtlige øvrige Udgifter, forsaavidt disse ikke dækkes ved de nævnte Bidrag og Skolens egne Indtægter.

c. at tilsvare det Beløb, som Skolepengene maatte udgjøre mindre end 978 Spd., uanseet de Grattistpladse, som til enhver Tid blive bevilgede.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Joh. B. Ræstad.

Aar 1871 den 3die Mai holdtes Repræsentantmøde paa Stedets Raadhuus efter foregaaende Indkaldelse gjennem Stedets Avis og ved Bybudet. Alle

Repræsentanter vare tilstede med Undtagelse af Hr. Capitaine Lind, der var fraværende paa Reise.

H v o r d a :

Formandskabets Indstilling angaaende den fremtidige Ordning af Molde Skole for høiere Almeendannelse saaledes formet som i sidste Formandskabsmøde vedtaget med dens Præmisser forelagdes Forsamlingen til Afgjørelse, og efter nogen Debat blev eenstemmig vedtaget.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Joh. B. Ræstad.

Fra

Den Kongelige Norske Regjerings-

Departement for Kirke- og Underviisningsvæsenet.

I Anledning af det med Molde Formandskabs Skrivelse af 14de Mai 1871 modtagne Forslag angaaende Molde Skoles endelige Ordning overensstemmende med Lov af 17de Juni 1869 skulde Departementet til Efterretning og videre Bekjendtgjørelse meddele, at man ikke kan ansee det hensigtsmæssigt at oprette noget Gymnasium ved denne Skole, idet man finder, at de med et Gymnasium forbundne Udgifter ville staa i et altfor stort Misforhold til Udbyttet af dets Virksomhed.

Til et Latin-Gymnasium er af Skolens Rector paaregnet et Antal af 18 fuldtbetalende Elever. Efter den Frekvents, Skolen under den ældre Ordning har havt, maa dette Antal imidlertid ansees altfor høit anslaaet. Ved Hovedexamen i 1869 var der saaledes i den toaarige 3die Latinklasse kun 8 Elever og i øverste Afdeling af den toaarige 2den

Latinklasse 2 —

altsaa tilsammen 10 Elever

i de Afdelinger, der nærmest svare til den nyere Ordnings Gymnasialklasser.

I 1ste Kvartal 1872 sees de samme Afdelinger at have havt 11 Elever, hvoraf 5 fra Landet. Og hvad Skolens Dimittender angaaer, da udgjorde disse i de 3 Aar 1866—1868 5 og i 1869—1871 10, medens Antallet af Elever, som i Aarene 1864—1871 ere udgaaede fra Skolens øverste Klasse for at dimitteres privat, kun udgjorde 3. Naar man derhos tager i Betragtning Sandsynligheden af, at ialfald enkelte af de Elever, som under den ældre Ordning vilde have gennemgaaet Latinafdelingen, under den nye Ordning ville søge til et Realgymnasium, medens flere af de omliggende Landdistrikter, som før sendte Disciple til Molde Skole, nu antagelig ville foretrække at sende dem til Aalesunds eller Christianssunds Skoler, er der saa meget mindre Grund til at antage, at Latingymnasiet vil komme til at tælle flere Elever end de tilsvarende Klasser af den ældre Skole.

Hvis Skolen alene organiseres som Middelskole med 3 toaarige Klasser, vil man kunne hjælpe sig med et Lærerpersonele, bestaaende af Rector, 2 Adjunker og 2 Klasselærere.

Udgifterne ville i dette Tilfælde blive følgende, idet man seer bort fra, at Skolens nuværende Rector for sin Embedstid beholder den høiere Løn, han for Tiden oppebærer, og at Overlærerposten først ved indtrædende Ledighed kan inddrages:

1. Lønninger

a. til kongeligt ansatte Lærere:

Rector	800 Spd.	
2 Adjunker	800 —	1600 Spd.

b. 2 Klasselærere..... 650 —

Lateris 2250 Spd.

		Transport	2250 Spd.
c.	Timeunderviisning (Sang- og Gymnastiklærer)	80	—
d.	Kassereren	40	—
e.	Pedellen	80	—
2.	a. Bibliotheket	30 Spd.	
	b. fysikalske og naturhistoriske Samlinger	20	—
	c. andre Læremidler	10	—
		<u>60</u>	—
3.	Fripladse og Moderation for Brødre ..	150	—
4.	Lys og Brænde	60	—
5.	Tryknings- og Avertissementsomkostninger, Program, Skrivematerialier ...	40	—
6.	Blandede og tilfældige Udgifter	20	—
		<u>2780</u>	—
		samlet Udgift 2780 Spd.	

Udgifterne ved Middelskole og Latingymnasium tilsammen kunne, saaledes som nedenfor nærmere vil blive paavist, ikke anslaaes til mindre end 4150 Spd. Latingymnasiet vil følgelig forøge Skolens Udgifter med mindst 1370 Spd. foruden det Beløb, som vil medgaae til Lønstillæg til de for Gymnasiet ansatte Lærere, en Forøgelse af Udgifterne, der ikke synes at staa i et rimeligt Forhold til den Søgning, Gymnasiet efter det ovenfor Bemærkede kan paaregne, eller den Betydning, som overhovedet kan tillægges det for Districtet i det Hele.

Som Indtægter for Middelskolen kan efter de af Rectoren foretagne Beregninger paaregnes:

1.	Skole- og Indskrivningspenge nominelt	950 Spd.
2.	Renter af Skolens Kapitaler	50 —
		<u>1000 Spd.</u>

Naar dette Beløb fradrages Udgifterne, bliver der et Overskud i Udgifter af 1780 Sp.

Med Hensyn til, hvorledes denne Udgift bør for-

deles mellem Communen og Staten skal Departementet bemærke, at man allerede under Overveielserne om den Reform af vort høiere Skolevæsen, som endelig er vedtaget ved Lov af 17de Juni 1869, har antaget, at det Forhold med Hensyn til Skolernes Økonomi, hvori Stat og Commune ved tidligere Overenskomster for Flerheden af disse Skoler have stillet sig til hinanden, ved Gjennemførelsen af den nye Skoleordning burde gjøres til Gjenstand for fornyet Drøftelse, idet man fandt, at disse Overenskomster, der for den største Deel ere stiftede for mere end 20 Aar tilbage, hverken stemmede med Forholdene i vedkommende Communer, saaledes som disse i den mellemliggende Tid have udviklet sig, eller overhovedet passede til de Forudsætninger, hvorpaa den nye Skoleordning er bygget. Den af forrige Aars Storthing til Regjeringen stillede Anmodning om blandt Andet at overveie, hvorvidt en retfærdigere og ligeligere Fordeling end den, der nu finder Sted, maatte være at opnaa for Ydelsen af det Statsbidrag, som det fremdeles maatte findes nødvendigt at tilstaa til Vedligeholdelsen af de offentlige Skoler for den høiere Almeendannelse, har derhos givet Departementet en forøget Opfordring til nærmere at indgaa paa disse Spørgsmaal. Ved den Sammenligning, Departementet som Følge heraf har anstillet mellem Forholdene paa de forskjellige Steder, hvor der findes af Staten underholdte Skoler for den høiere Almeendannelse, er man vistnok kommet til det Resultat, at Communens nuværende Bidrag af 200 Spd. aarlig, hvortil dog ogsaa kan regnes Renterne af Skolens Capitaler, 50 Spd. aarlig, er meget lavt, især naar der tages Hensyn til, at Skolen efter Oprettelsen af offentlige høiere Skoler i Aalesund og Christiansund selvfølgelig ikke længere har sin tidligere Betydning

for de omliggende Districter. Naar Departementet imidlertid ikke for sit Vedkommende vil kræve et forøget Bidrag af Communen til Middelskolen, er man navnlig ledet hertil af Hensynet til, at Middelskolen uden tilknyttet Gymnasium ikke fører Eleverne frem til det samme Udviklingstrin, som den ældre Skole, — en Mangel, som for Stedet maaske ikke vil ansees opveiet ved den hensigtsmæssigere Ordning, som Middelskolen, fornemmelig ved at meddele en afsluttet Underviisning og sikre de afgaaende Disciple Optagelse og en Plads, hvortil de fuldkomne passe, i et andet Steds Gymnasium, frembyder i Forhold til de tilsvarende Klasser af den ældre Skole.

Derhos antages Communen i Lighed med, hvad der hidintil har fundet Sted, at burde garantere for, at Skole- og Indskrivningspengenes nominelle Beløb kommer til at udgjøre hvad oven er beregnet. Saa-dan Garanti anseer man nemlig nødvendig til Betryg-gelse for, at Statskassens Tilskud kan holdes inden forud beregnelige Grændser, hvorfor ogsaa lignende Garanti vil blive krævet af samtlige øvrige Bycom-muner, der med Hensyn til Skolevæsen staa i samme Forhold til Staten. Forøvrigt skal Departementet med Hensyn til Størrelsen af det Beløb, der i Over-slaget er opført som paaregnelige Skolepenge for Middelskolen, bemærke, at dette i Modsætning til hvad der gjælder om det for Gymnasiet opførte Be-løb, antages at være noget for lavt ansat i Forhold til den hidtilværende Søgning af de til Middelskolen svarende Klasser af den gamle Ordning. Saaledes var der i første Kvartal dette Aar 45 Disciple i disse Klasser, medens der i Overslaget kun er paaregnet 36 fuldt betalende Disciple. Naar Departementet al- ligevel finder at kunne indskrænke Fordringen paa Garanti til det i Overslaget opførte Beløb, er Grun-

fremstillede i Forstanderskabets Erklæring af 27de Febr. 1871, maa Forstanderskabet vistnok betragte vor Skolesags Skjæbne som haabløs, thi den svage Udsigt, som Departementet aabner til en kongelig Proposition om Skolens Bibeholdelse paa Basis af et fast aarligt Tilskud af Communen stort 800 Sp., eller 4 Gange saa stort som det hidtil ydede, samt en Garanti af et nominelt Minimum af Skolepenge stort 1670 Sp., viser sig for Forstanderskabets Medlemmer med deres Kjendskab til Byens Bæreevne som reent illusorisk. Hvor meget end derfor Forstanderskabet skulde ønske at kunne bidrage til en Forberedelse af Sagen, der kunde muliggjøre Haabet om Skolens Bibeholdelse uden Forpligtelser, der langt ville overstige Communens Evne, maa det dog ligefrem erklære, at det dertil paa ingen Maade seer sig i Stand. I den prekære Stilling, hvori vor Skoles Fremtidsskjæbne nu synes at være bragt, kan Forstanderskabet dog ikke undlade at tilraade en Appel til de Grunde, der for ikke mere end 9 Aar siden og under væsentlig de samme Forhold som nu bevirkede Regjeringens Forslag og Storthingets Beslutning om Skolens Udvidelse, og en Paaberaabelse af Statens Tiltræden med sin Bistand for en Commune, der aldrig har ladet det mangle paa Anstrengelser for at gjøre hvad den kan for Skolevæsenet. Vistnok kunde Forstanderskabet tænke sig Muligheden af, at Communen i nogen Grad enten i Retningen af forhøiet fast Tilskud eller af forøget Garantium vilde være i Stand og forsaavidt villig til at gjøre noget større Opoffrelser end hidtil for Bevarelsen af sin kjære Skole, og man har med denne Mulighed for Øie troet at burde henlede Communebestyrelsens Opmærksomhed paa et Forsøg i saadan Retning, uden at man dog desangaaende vil fremsætte noget bestemt Forslag.

for de omliggende Districter. Naar Departementet imidlertid ikke for sit Vedkommende vil kræve et forøget Bidrag af Communen til Middelskolen, er man navnlig ledet hertil af Hensynet til, at Middelskolen uden tilknyttet Gymnasium ikke fører Eleverne frem til det samme Udviklingstrin, som den ældre Skole, — en Mangel, som for Stedet maaske ikke vil ansees opveiet ved den hensigtsmæssigere Ordning, som Middelskolen, fornemmelig ved at meddele en afsluttet Underviisning og sikre de afgaaende Disciple Optagelse og en Plads, hvortil de fuldkommen passe, i et andet Steds Gymnasium, frembyder i Forhold til de tilsvarende Klasser af den ældre Skole.

Derhos antages Communen i Lighed med, hvad der hidindtil har fundet Sted, at burde garantere for, at Skole- og Indskrivningspengenes nominelle Beløb kommer til at udgjøre hvad oven er beregnet. Saa-dan Garanti anseer man nemlig nødvendig til Betryggelse for, at Statskassens Tilskud kan holdes inden forud beregnelige Grændser, hvorfor ogsaa lignende Garanti vil blive krævet af samtlige øvrige Bycommuner, der med Hensyn til Skolevæsen staa i samme Forhold til Staten. Forøvrigt skal Departementet med Hensyn til Størrelsen af det Beløb, der i Overslaget er opført som paaregnelige Skolepenge for Middelskolen, bemærke, at dette i Modsætning til hvad der gjælder om det for Gymnasiet opførte Beløb, antages at være noget for lavt ansat i Forhold til den hittilværende Søgning af de til Middelskolen svarende Klasser af den gamle Ordning. Saaledes var der i første Kvartal dette Aar 45 Disciple i disse Klasser, medens der i Overslaget kun er paaregnet 36 fuldt betalende Disciple. Naar Departementet alligevel finder at kunne indskrænke Fordringen paa Garanti til det i Overslaget opførte Beløb, er Grun-

den dertil den, at Middelskolens Søgning fra Land-districterne kan antages at ville blive noget mindre, naar et Gymnasium ikke knyttes til den.

Med Hensyn til den af Communebestyrelsen fattede Beslutning om Indskrivningspenge ved Indtrædelse i Middelskolens høiere Klasser, skal Departementet bemærke, at man anseer det nødvendigt, at denne Beslutning ogsaa gjøres gjældende for første Middelskoleklasse, da Erlæggelse af Indskrivningspenge i hvilkensomhelst Klasse er forudsat i Skolelovens § 53.

Skulde Molde Commune imidlertid vedblive sit Ønske om at faa et Latingymnasium knyttet til Middelskolen, antager Departementet, at dette Ønske i hvert Fald ikke vil kunne ventes opfyldt, medmindre der af Communen bliver ydet et betydelig forøget Bidrag.

Med den af Rectoren foreslaaede Ordning ville Udgifterne i saa Fald blive følgende:

1. Lønninger

a. til kongeligt ansatte Lærere:

Rector 1000 Spd.

Overlærer 600 —

3 Adjunkter 1200 — 2800 Spd.

b. 2 Klasselærere 650 —

c. Gymnastikunderviisning (Sang- og Gymnastiklærer) 80 —

d. Kassereren 80 —

e. Pedellen 80 —

3690 Spd.

2. Bibliotheket m. V. 40 —

3. Fripladse og Moderation for Brødre.. 250 —

4. Lys og Brænde 90 —

5. Blandede og tilfældige Udgifter 80 —

samlet Udgift 4150 Spd.,

hvorved dog er at bemærke, at de under 2den og 5te Udgiftspost anførte Beløb, der ere optagne efter Rectorens Forslag, synes for knapt beregnede.

Som Indtægter er paaregnet:

1. Skole- og Indskrivningspenge nominelt	1570 Spd.
2. Renter af Skolens Kapitaler	50 —
	<hr/>
	1620 Spd.

Der vil altsaa kræves et Tilskud af 2530 — hvoraf 800 Spd. antages at burde udredes enten af Molde Commune alene eller af den i Forbindelse med omliggende Districter.

I den af Rectoren opgjorte Plan er Middelskolen tildeelt i det Hele 116 ugentlige Underviisningstimer saaledes fordeelte:

1ste Klasse (I & II).....	35 Timer.
2den do. (III & IV).....	43 —
3die do. (V & VI).....	38 —
	<hr/>
	116 Timer.

Med de Lærerkræfter, som oven ere paaregnede for det Tilfælde, at Skolen organiseres udelukkende som Middelskole (Rector, 2 Adjuncter og 2 Klasselærere), kan imidlertid uden Vanskelighed bestrides ialt 123 Timer, hvilket Overskud af Timer vil kunne anvendes til en yderligere Deling af toaarige Klasser i Fag, hvor en saadan Deling maatte findes mest ønskelig.

En fuldkommere Ordning af Middelskolen vilde det dog være, naar den i væsentlig Overensstemmelse med Rectors principale Forslag organiseredes med 2 eetaarige og 2 toaarige Klasser saaledes:

1ste Klasse (I)	28 Timer.
2den do. (II & III)	30 —
3die do. (IV)	37 —
4de do. (V & VI)	45 —
	<hr/>
	tilsammen 140 Timer.

En saadan Ordning vilde imidlertid kræve Ansættelsen af en 3die Klasselærer, for hvilken neppe kan paaregnes en lavere Løn end 300 Spd. aarlig. Af det Beløb, hvormed Middelskolens Udgifter i dette Tilfælde vilde forøges, antages Communen at burde tilskyde det Halve eller 150 Spd. aarlig, saaledes at Communens Bidrag i det Hele bliver 350 Spd. aarlig.

Det er dog en Selvfølge, at denne kostbarere Udstyrelse af Middelskolen ikke vil blive valgt, medmindre Communebestyrelsen udtaler sig derfor og er villig til at overtage sin Deel af Omkostningerne.

I Overeensstemmelse hermed skulde man bede Sagen paany forelagt Communebestyrelsen med Opfordring til at fatte følgende Beslutninger:

A. For det Tilfælde at Skolen organiseres udelukkende som Middelskole med 3 toaarige Klasser:

1. at garantere for, at Skole- og Indskrivningspengene i Middelskolen komme til at udgjøre nominelt mindst 950 Spd., derunder altsaa indbefattet Beløbene af Fripladsene og Moderation for Brødre.
2. at yde til Skolen aarlig 250 Spd.
3. at anskaffe og vedligeholde for Skolen hensigtsmæssigt Lokale med Inventarium (Læremidler derunder dog ikke indbefattet), saaledes at det i Tvivlstilfælde afgjøres af Skolernes Overbestyrelse, hvad der skal henregnes til fornødent Inventarium.

B. For det Tilfælde, at Skolen organiseres udelukkende som Middelskole med to eetaarige og to toaarige Klasser:

1. Som No. 1 oven.
2. Som No. 2 oven, dog saaledes, at Beløbet forhøies til 350 Spd.
3. Som No. 3 oven.

- C. For det Tilfælde, at Skolen organiseres som Middelskole og Latingymnasium i det Væsentlige overensstemmende med Rectors af Forstanderskabet tiltraadte Forslag af 25de Februar 1871:
1. At garantere for, at Skole- og Indskrivningspengene i Middelskolen og Latingymnasiet kommer til at udgjøre aarlig nominelt mindst 1670 Sp., derunder altsaa indbefattet Beløbene af Fripladsene og Moderation for Brødre.
 2. Som No. 2 oven, dog saaledes, at Beløbet forhøies til 800 Spdlr.
 3. Som No. 3 oven.

For ethvert Tilfælde maa Communen derhos fatte Beslutning om Størrelsen af Indskrivningspengene ved Optagelse i 1ste Middelskoleklasse.

Skulde Communebestyrelsen fortrinsviis udtale sig for Alternativet C, anseer man det dog rettest, at den tillige alternativt fatter fornødne Beslutninger vedkommende Alternativet A, for at Sagen kan være forberedt for enhver Eventualitet.

For at forebygge enhver Misforstaaelse skal Departementet tilføie, at det, hvad der end besluttes med Hensyn til Skolens endelige Organisation, formeentlig er en Selvfølge, at den nye Ordnings Latin-Gymnasialklasser midlertidigen blive oprettede, indtil Eleverne af den nuværende IVde Middelskoleklassens Latinlinie have gennemgaaet et fuldstændigt Gymnasialkursus.

Forstanderskabet anmodes om at drage Omsorg for, at de ved Foranstaaende foranledigede Beslutninger blive fattede saa betimeligt, at Forstanderskabets endelige Forslag tilligemed det specielle Budgetfor-

slag for Aaret 1873—74 indkommer hertil inden Udgangen af September Maaned førstkommende.

Christiania den 17de Juli 1872.

Essendrop.

H. Nissen.

Til

Forstanderskabet for Molde offentlige Skole
for den hoiere Almeendannelse.

Fra

Molde Lærd- og Realskoles Forstanderskab.

Forstanderskabet har herved ifølge vedlagte Skrivelse fra det kongelige Underviisnings-Departement af 17de Juli sidstl., for den ærede Communebestyrelse til fornyet Behandling at forelægge Sagen angaaende Skolens Ordning efter den nye Lov. Communebestyrelsen sees at have indsendt sin tidligere Behandling af denne Sag med Formandskabsskrivelse af 14de Mai 1871, støttet til Forstanderskabets Erklæring af 27de Februar næstfør.

I denne Erklæring havde Forstanderskabet med stor Styrke fremholdt Ønskeligheden af Skolens Bi beholdelse i den Udstrækning, som den erholdt ifølge Storthingsbeslutning af Aaret 1863 og som den siden har havt, d. e. som fuldstændig Lærd- og Realskole eller efter den nyere Lovs Terminologi som Latin-gymnasium med forudgaaende Middelskole. Denne Udvidelse fra Mittel- og Realskole til fuldstændig Lærd- og Realskole var fremkaldt ved Communens derom udtalte eenstemmige Ønske og ved den norske Regjerings derved foranledigede Forslag, og blev i

Storthinget 1863 vedtagen ved saagodtsom eenstemmig Beslutning. Siden den Tid har Skolen trods de to Naboskolers Oprettelse i Christianssund og Aalesund havt gjennemsnitlig omtrent det samme Antal Disciple som det, hvorpaa Forslaget og Beslutningen begrundedes (omkring 70), ligesom dens Virksomhed, om end ikke af nogen storartet Beskaffenhed, dog, hvad Resultaterne angaaer, tør siges uden Skam at have udholdt Sammenligning med andre tilsvarende Skoler og at have kunnet glæde sig ved Sympathi, Tillid og Agtelse ogsaa udenfor Grændserne af det District, hvorfra den fornemlig har søgt sine Disciple.

I de 9 Aar, hvori den nu har bestaaet i sin nuværende Udstrækning, tør den saaledes siges med Held at have udholdt den faretruende Concurrence, der vistnok ikke uden Grund befrygtedes som en naturlig Virkning af de to Naboskolers samtidige Oprettelse, og der foreligger for Tiden ingen Berettigelse til at tvivle om, at den ogsaa herefter vil bestaae i Kappelstriden. Under disse Omstændigheder har det været mere end en Overraskelse at modtage Opfordring til atter at tage vor Skolesag under Behandling og det med den som Udgangspunkt stillede Meddelelse, at Departementet ikke kan ansee det hensigtsmæssigt at oprette noget Gymnasium ved denne Skole, idet det finder, at de med et Gymnasium forbundne Udgifter ville staae i et altfor stort Misforhold til Udbyttet af dets Virksomhed. Efter denne Departementets Indledning, der betager Skolen ethvert Haab om Regjeringens Bistand til dens Vedligeholdelse i dens nuværende Udstrækning og paa dens nuværende Fundament, — med den Storthingsbeslutning for Øie, der har henstillet en Indskrænkning af de offentlige høiere Skolers Antal til Regjeringens Overveielse, og uden Evne til at fremdrage andre Synspunkter end de, der ere

fremstillede i Forstanderskabets Erklæring af 27de Febr. 1871, maa Forstanderskabet vistnok betragte vor Skolesags Skjæbne som haabløs, thi den svage Udsigt, som Departementet aabner til en kongelig Proposition om Skolens Bibeholdelse paa Basis af et fast aarligt Tilskud af Communen stort 800 Sp., eller 4 Gange saa stort som det hidtil ydede, samt en Garanti af et nominelt Minimum af Skolepenge stort 1670 Sp., viser sig for Forstanderskabets Medlemmer med deres Kjendskab til Byens Bæreevne som reent illusorisk. Hvor meget end derfor Forstanderskabet skulde ønske at kunne bidrage til en Forberedelse af Sagen, der kunde muliggjøre Haabet om Skolens Bibeholdelse uden Forpligtelser, der langt ville overstige Communens Evne, maa det dog ligefrem erklære, at det dertil paa ingen Maade seer sig i Stand. I den prekære Stilling, hvori vor Skoles Fremtidsskjæbne nu synes at være bragt, kan Forstanderskabet dog ikke undlade at tilraade en Appel til de Grunde, der for ikke mere end 9 Aar siden og under væsentlig de samme Forhold som nu bevirkede Regjeringens Forslag og Stortingets Beslutning om Skolens Udvidelse, og en Paaberaabelse af Statens Tiltræden med sin Bistand for en Commune, der aldrig har ladet det mangle paa Anstrengelser for at gjøre hvad den kan for Skolevæsenet. Vistnok kunde Forstanderskabet tænke sig Muligheden af, at Communen i nogen Grad enten i Retningen af forhøiet fast Tilskud eller af forøget Garantium vilde være i Stand og forsaavidt villig til at gjøre noget større Opoffrelser end hidtil for Bevarelsen af sin kjære Skole, og man har med denne Mulighed for Øie troet at burde henlede Communebestyrelsens Opmærksomhed paa et Forsøg i saadan Retning, uden at man dog desangaaende vil fremsætte noget bestemt Forslag.

Forsaavidt Departementet finder, at et Par af de i Forstanderskabets Forslag af 27de Februar 1871 anførte Poster (Nr. 2 & 5) ere opstillede med et vel knapt Beløb, skulde man i Forbigaaende bemærke, at, om ogsaa dette skulde forholde sig saa, mere end Balance i Totalsummen kan opnaaes ved en Reduction i Klasselærernes foreslaaede Aflønning (f. Ex. fra 650 Sp. til 550 Sp.) Kan Communen ikke strække sig videre end den allerede har gjort og Følgen deraf skulde blive Tabet af den fuldstændige Skole, skulde man ved Valget mellem de to af Departementet under A og B opstillede Alternativer principalt udtale sig for A eller Middelskole med 3 toaarige Klasser og forøvrigt efter Departementets Forslag, saasom man ikke formaaer at indsee, at Middelskolens Indretning efter B (to eetaarige og to toaarige Klasser) kan æquivalere en aarlig Forøgelse i det faste Tilskud af 150 Sp. —

For ethvert Tilfælde maa, som af Departementet forlangt, derhos fattes Beslutning om Størrelsen af Indskrivningspenge i 1ste Middelskoleklasse, hvilke synes passende at kunne fastsættes til 2 Sp. — Hvad angaaer det af Departementet givne Tilsagn om en midlertidig Oprettelse af den nye Ordnings Latin-gymnasial-Klasser, indtil Disciplene af den nuværende 4de Middelskoleklasse have gennemgaaet et fuldstændigt Gymnasial-Cursus, vover man at foreslaae, at Communen andrager paa, at denne Midlertidighed udstrækkes saa langt, at alle nuværende Disciple af Middelskolen (1ste Klasse inclusive) kunne have gennemgaaet Gymnasial-Cursus. Ved en saadan Forøgelse af denne Mellemtid forhøies nemlig tillige Haabet om et muligt Omslag i de for Øieblikket tilsyneladende raadende Anskuelser om Vigtigheden af de fuldstændige Skolers Bevarelse. — Ligeledes skulde

man i Beslutningen om hvert Nr. 3 i alle Alternativer (A, B og C) foreslaae indtaget en Forpligtelse til at anskaffe og vedligeholde hensigtsmæssig Beboelsesbekvemmelighed for Skolens Rector og Pedel. —

Idet man med denne Erklæring oversender ovenomhandlede Departements-Skrivelse, henleder man Opmærksomheden paa det fremsatte Ønske om, at de derved foranledigede Beslutninger blive fattede saa betimeligt, at Forstanderskabet kan erholde Meddelelsen derom, ledsaget med Tilbagesendelse af Skrivelsen, inden Maanedens Udgang.

Molde, 23de Septbr. 1872.

A. Brinchmann. B. Hamre. L. Leth. Andr. Lind.

Til Formandskabet i Molde.

Udskrift

af Molde Formandskabs Forhandlingsprotokol.

Aar 1872 den 1ste October holdtes Formandskabsmøde i Ordførerens Bopæl, hvor refereredes Skrivelse fra Skolens Forstanderskab af 23de September indeholdende dette Forstanderskabs Forestilling til Communebestyrelsen i Anledning af Kirkedepartementets Skrivelse af 17de Juli d. A. vedkommende den fremtidige Ordning af Byens offentlige Skole for høiere Almeendannelse.

Ordføreren fremlagde Udkast til Erklæring af Communebestyrelsen i denne Anledning, der vedtoges i følgende Form:

Forstanderskabet for Molde offentlige Skole for høiere Almeendannelse har under 23de September

oversendt Formandskabet til Communebestyrelsens Erklæring Forestilling fra Kirke departementet af 17de Juli d. A. indeholdende 3 forskjellige Udkast til Plan for Skolens fremtidige Ordning tilligemed de Betingelser, hvorpaa hver af disse kan forudsættes at ville blive realiserede, nemlig:

- A. Middelskole med 3 toaarige Klasser, 1 Rector, 2 Adjuncter og 2 Klasselærere paa Betingelser:
 - a. at Communen garanterer Skolepengenes Beløb til aarlig at udgjøre mindst 950 Spd. nominelt, derunder altsaa indbefattet Beløbene af Fripladse og Moderation for Brødre.
 - b. at den yder Skolen 200 Spd. aarlig.
 - c. at den anskaffer og vedligeholder for Skolen hensigtsmæssigt Locale med Inventarium (Læremidler derunder ikke indbefattede) saaledes at det i Tvivlstilfælde afgjøres af Skolernes Overbestyrelse, hvad der henregnes til fornødent Inventarium.
- B. Middelskole med 2 eetaarige og 2 toaarige Klasser, 1 Rector, 2 Adjuncter og 3 Klasselærere paa samme Betingelser som ovenfor, uden forsaavidt Communens Tilskud bestemmes til 350 Spd. aarlig.
- C. Middelskole og Latingymnasium i det Væsentlige overensstemmende med Rectors Forslag af 25de Februar 1871 med Rector, 1 Overlærer, 3 Adjuncter, 2 Klasselærere paa Betingelser:
 - a. at Garantien for Skole- og Indskrivningspenge kommer til at udgjøre 1670 Spd. istedetfor 950 Spd. i Forslaget A med samme Begrændsning.
 - b. at Communens aarlige Tilskud kommer til at udgjøre 800 Spd.
 - c. som ovenfor.

Ved Opstillingen af disse 3 Forslag forlader Kirke departementet aldeles den Basis, hvorpaa Andragendet om en fuldstændig Skoles Oprettelse i Molde blev bevilget ved Storthingsbeslutning af 11te Mai 1863 og synes at bortse fra, at denne, om den end var en Velgjerning for Byen, dog paalagde samme Opoffrelser fornemlig ved Anskaffelsen og Udstyr af et nyt Lokale, som i Forhold til Byens økonomiske Forfatning vare følelige nok, og som kun det hos Alle raadende Ønske om at faa en offentlig fuldstændig Skole kunde gjøre Borgerne villige til at bære. Dette Forhold kan man ikke betragte anderledes end som et Kontraktsforhold mellem Commune og Stat. Vistnok maa man ligeoverfor saadanne Bevillinger af Staten være forberedte paa, at et følgende Storthing kan desavouere et foregaaende og nægte Bevilling, men man er dog bleven vant til den Anskuelse, at der maa gaa en Følelse af Solidaritet gennem de forskjellige Storthing i Sager, der, idet de have paalagt Forpligtelser, ogsaa maa siges at medføre Forpligtelser. Endnu har ikke Kommunen rullet til paa langt nær at betale den Gjæld, som den i 1864 stiftede i Tillid til det i Storthingets Bevilling liggende Løfte. Under disse Omstændigheder kan det ikke forundre, at man føler det som en Ubillighed, naar Departementet slaar en Streg over, hvad der er skeet, og stiller Kommunen i Udsigt at beholde sin Gjæld og miste sin Skole.

At fordre høiere Bidrag af Kommunen paa et Tidspunkt som nærværende, da den paa Grund af flere paa hinanden følgende uheldige Forretningsaar lider under et økonomisk Tryk, der føles fra den høieste til den laveste Borger, er at opstille en Betingelse, som med den bedste Villie ikke kan opfyldes.

Den Mereudgift, som kræves af Departementet staar i et saadant Misforhold til, hvad Byens Budget for Øieblikket kan bære, at man ikke engang kan inklade sig paa at fremkomme med noget Forslag til Bevilling, som kunde danne Udgangspunktet for en Underhandling. Der har netop begyndt at vise sig Tegn til, at Forretningslivet vil til at arbeide sig op af den Decadence, hvori det her ligesom i mange andre mindre Byer har ligget i de sidste Aar, og dette Arbeide maa have Tid til at udvikle sig og ikke trykkes ned eller skræmmes bort ved nye Byrder.

Kirkedepartementet taler i sin Forestilling om det mindre Hensigtsmæssige i at oprettè et Latin-gymnasium i Molde, som om Sagen endnu stod paa samme Standpunkt, som da Communen i 1863 søgte Stortinget om Bidrag til at udvide Skolen til en fuldstændig Skole, som om Latingymnasiet var noget Nyt, der nu først skulde oprettes, og de Anstrengelser, der dengang gjordes af Communen, og som Stortinget imødegik, ikke netop gjaldt den afsluttende Undervisning, som i den nye Skole kun er betegnet med et nyt Navn; det taler, som om den afrundede Undervisning, som den nye Middelskole byder, skulde være en Erstatning for Gymnasiet og overseer, at de gjorde Opoffrelser ikke gjaldt hverken den gamle eller den nye Middelskole, for hvis Skyld man ikke havde behøvet at gjøre nogen ekstraordinære Foranstaltninger. Det er muligt, hvad Forstanderskabet antyder i sin Forestilling, at Skolens Skjæbne efter Departementets Udtalelser maa ansees afgjort med Umuligheden for Communen af at yde større i Bidrag til sin Skole, men Communebestyrelsen kan ikke undlade at udtale sin Overbevisning, at der skeer en Ubillighed mod Communen ved, at Sagen stilles paa den Basis,

som Departementet har gjort, uden at man dertil kan finde nogen Grund i forandrede Forhold ved Skolen.

Hvad er det nemlig for forandrede Forholde, som i de sidste 9 Aar ere indtraadte, som skulde bevirke en Forandring i, hvad Regjering og Storthing i 1863 fandt at være rigtigt? Har Skolen ikke opfyldt de Fordringer, man kan stille til den? Formandskabet mener, at hertil maa svares bestemt Jo. Har da Søgningen til Skolen været i Aftagende? Hertil maa svares Nei. Skolen kan jo fremdeles glæde sig ved god Søgning, og Discipeltallet er nu over 70 eller saa stort, som det nogen-sinde har været. Man kan ikke anføre, at Forholdet nu er forandret siden Nabobyerne fik lærde Skoler; thi for det Første er det jo Storthinget, som har besluttet Oprettelsen af de tvende Skoler, og Regjeringen, som har bragt Beslutningen til Udførelse, og for det Andet har man jo nu Erfaring for, at den paaregnede Søgning til vor Skole har holdt sig trods Nabobyernes Skoler.

Naar Kirkedepartementet fremdeles i et af sine tidligere Cirkulærer har antydet, at det ansaa det for hensigtsmæssigere for Communen selv at erholde en fuldstændigere udrustet Middelskole, kunde man ialfald have ventet at see det Løfte, som laa deri, realiseret i det Udkast, som Departementet agter at foreslaa. Men ogsaa her seer Departementet bort fra, at Communen ved de gjorte Offere har et Krav paa, at Staten, naar den berøver den Fordelen af et Gymnasium, skulde opveie dette ved at forhjælpe den til en fuldstændig Middelskole, d. v. s. først og fremst med fuldstændig Adskillelse af Klasser og Partier. Manglerne ved de toaarige Klasser ere for iøinefaldende, til at man ikke skulde stille en Fjernelse saavidt muligt af dem som nødvendig for en fuldstændigere udrustet Middelskole. Men Departementet fordrer 150 Spd. aarlig af Communen, før det vil foreslaa

en saadan Deling af den nederste Klasse som antydet i Forstanderskabets Forslag til Middelskole. Selv en saadan Merudgift vil for Tiden falde trykkende for Budgettet, saameget mere som de skatteydende Borgere ville ansee sig for brøstholdne og betragte Middelskolen som et ringe Æquivalent for sine Offere.

En saadan Opfatning kan tildels være uberettiget; thi Latin- og Realskolens Udgiftsbudget har vistnok ikke lidet oversteget den første Beregning. Men den vil ikke destomindre være almindelig og have nogen Støtte deri, at denne Overskridelse hovedsagelig har sin Grund i de forhøiede Lønninger og ikke er foranlediget af Communen, og paa den anden Side, at Beregningen af Indtægtsbudgettet i det Hele taget har holdt Stik.

Communebestyrelsen indrømmer, at til en vis Grad Dannelsen er en Vare, som maa betales, og at den, som ikke kan betale den, faar finde sig i at undvære den.

Men dette maa dog forstaaes med adskillig Begrænsning, hvis den ikke skal staa i al for grel Strid med vore demokratiske Samfundsprinciper, der snarere fordre, at Adgangen til den høieste Dannelse, som vore Statsskoler kunne byde, burde aabnes den videst mulige Udstrækning.

Det gjælder desuden her, at den Indflydelse, som høiere Dannelsesanstalter indirecte udbrede rundt omkring sig, mere skjult, men ikke mindre sikkert, ikke bør undervurderes.

Fra dette Standpunkt kan man ikke indrømme Rigtigheden af Departementets Bemærkning, at Skolen ikke har den Betydning for Landdistrictet som før Oprettelsen af Skolerne i Aalesund og Christiansund, hvorved desuden ogsaa maa fremholdes, at det var det samme Storting, der bevilgede Bidrag til

alle 3 Skoler. Den maa tvertimod siges at have samme Betydning for Landdistrictet nu som før, naar man ikke ræsonnerer fra det blot økonomiske Synspunkt, og den fra visse Hold saameget klandrede Flothed af Stortinget i 1863 ved Oprettelsen af de 3 Naboskoler var netop fuldt berettiget som Statsforetagende, naar man seer hen til Districternes Trang til Dannelse og den Vanskelighed, som deres Fattigdom lagde i Veien for at opnaa den. Her var og er fremfor mange andre Strøg af Landet i høi Grad Trang til den dannende Indflydelse, som de 3 høiere Undervisningsanstalter med Tid og Stunder ville udbrede omkring sig, directe og indirecte. Fra denne Side betragtet kan det nok hænde, at Statens Udgifter til disse Skoler ogsaa økonomisk betragtet ville være velanvendte; thi hvormeget der end fra enkelte Hold skrives mod den høiere Dannelses Kostbarhed og Ubrugbarhed før Livet, vil dog den Kyndige indrømme, at det netop er den, som er Løftestangen for en fornuftig anvendt og ihærdig dreven praktisk Virksomhed, og en saadan Løftestang trænger isandhed de romsdalske Districter i høi Grad til.

Det fortjener ogsaa at lægges Mærke til, naar man betragter Sagen fra et mere end communalt Standpunkt, at Molde ved sin Beliggenhed og øvrige naturlige Forhold, ved sin ringe Størrelse, ved sine Borgeres Interesse for Skolen paa den ene Side og Gjennemsnitsmaal af Dannelse paa den anden er i høi Grad skikket til at være en Gymnasialby. Der er mange Strøg nordefter, der trænge til at sende sine Børn til fremmede Steders Skoler, og da vælger man naturligvis den, der har de fleste heldige Betingelser for Børnenes Udvikling.

Molde er begyndt at blive anerkjendt som saadan og har havt Disciple fra Hammerfest, fra Bodø,

fra Levanger og har fremdeles flere Disciple fra Landets nordligere Egne. Dette har for Øieblikket vistnok ikke nogen stor økonomisk Betydning, men saameget mere ved Udsigten til, hvad Molde som Gymnasialby i Fremtiden kan blive ved en ordentlig Udstyrelse af Skolen og en heldig Besættelse af Lærerkrafter.

Idet Communebestyrelsen henstiller disse Betragtninger til det ærede Kirkedepartements nærmere Overveielse, tør det haabe at have givet nogle Momenter til at foranledige samme til at forlade det blot og bart pecuniære Standpunkt, det i sin Forestilling er gaaet ud fra.

Man maa altsaa tilraade Repræsentantskabet principaliter at fastholde sin Beslutning af 3die Mai 1871 angaaende den nuværende Skoles Omdannelse til Middelskole og Latingymnasium.

Men skal fremdeles Fordringen til forøget Bidrag fra Communen fastholdes, saa maa Communen erklære sig ude af Stand til at yde saadant og vælge Alternativet A.

Man foreslaar altsaa, at der in subsidium fattes saadan Beslutning:

For en Middelskole med 3 toaarige Klasser, Rector, 2 Adjunkter og 2 Klasselærere, garanterer Communen:

1. et Beløb af Skolepenge nominelt 950 Spd. (derunder altsaa indbefattet Beløbet af Fripladse og Moderation for Brødre).
2. et aarligt Tilskud af 200 Spd.
3. Anskaffelse og Vedligeholdelse af et hensigtsmæssigt Locale for Skolen med Inventarium (Læremidler dog deri ikke indbefattede) saaledes at det i Tvivlstilfælde afgjøres af Skolernes Over-

bestyrelse, hvad der skal regnes for fornødent Inventarium.

Fremdeles foreslaaes besluttet:

At Indskrivningspengene i 1ste Middelskoleklasse fastsættes til 2 Spd.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Lind. Joh. B. Ræstad.

Aar 1872 den 8de October holdtes Repræsentantmøde paa Stedets Raadhus, hvor fremlagdes:

Formandskabets Indstilling i Skolesagen:

hvilken eenstemmig vedtoges, idet Repræsentantskabet tillige eenstemmig besluttede, at der i Garantiposten 3 tilføiedes: „ligeledes af Rector- og Pedelbolig“.

Forresten blev det fremhævet med Hensyn til Forholdet mellem den gamle og den nye Middelskole, at denne sidste saa langt fra at være nogen Vinding tyvertimod vilde være et directe Tab, da hiin førte Disciplene frem til 2 Aar før Ex. artium, denne derimod til 3 Aar før, desuden at hiin ved sit rummeligere Reglement aabnede Muligheden af at fortsætte sine Studier ved Skolen ligetil Ex. artium, hvilket virkelig blev praktiseret, ialfald saalangt, at der kun trængtes en ganske kort Privatveiledning i Christiania, hvilket oftere var Tilfældet, medens dette ved den nye Middelskole med dens snevert begrænsede Reglement vil være en Umulighed.

K. Feilberg. Andr. Lind. Joh. B. Ræstad.

Udskrift

af Molde Formandskabs Forhandlingsprotokol.

Aar 1872 den 28de October holdtes Formandskabsmøde i Ordførerens Bopæl, hvor man blev enig om at tage Skolesagen under fornyet Overveielse, idet nemlig Formandskabet var bleven gjort opmærksom paa et Moment til Sagens Afgjørelse paa en for alle Parter heldigere Maade, som under Sagens tidligere Behandling ikke havde fremstillet sig.

Naar, som Kirkedepartementet i sin Skrivelse af 17de Juli antyder, der nu tilsigtes en Revision af de ældre Kontrakter med Communerne, om hvilken Revision Formandskabet rigtignok fremdeles fastholder, at den for Moldes Vedkommende er uberettiget og ikke paakaldt af nogen i Sagens Natur eller forandrede faktiske Forhold liggende Nødvendighed —, og denne skal have til Hensigt at bevirke en ligeligere og billigere Fordeling af Statens Bidrag til det høiere Skolevæsen, kunde det vel være berettiget, om man henledede Departementets Opmærksomhed paa en anden Ubillighed, hvis Fjernelse kunde forhjælpe Molde Commune til Midler, hvorved de forøgede Krav kunde tilfredsstilles, uden at paaføre den i altfor betænkelig Grad forøgede Udgifter.

Throndhjems Skole har i længere Tid oppebaaret en Indtægt af Romsdals Fogderi, stor 820 Spd. nominelt, 640 Spd. reelt, udgjørende den halve Kirketiende. Under Forhandlingerne i Anledning af Molde Skoles Oprettelse i 1832 synes førstnævnte Skoles Eforat at have indrømmet sin Forpligtelse til at afstaa noget til en Skole i Molde med den Erklæring, at Throndhjems Skole fra 1832, naar dens Gjæld til Statskassen var betalt, kunde afsee et aarligt Bidrag af 200 Spd. til en vordende Skole i Molde (et

Bidrag, som forøvrigt aldrig er bleven ydet) cfr. Molde Skoles Program for 1862 p. 5.

Men ved denne Sag er der mere at bemærke, thi hiin Skoles Adkomst til denne Kirketiende er besynderlig uklar, og kun saameget kan skjønnes, at naar den gennem Aarenes Løb upaataalt har faaet beholde den, maa dette altsaa have grundet sig paa at paa den Tid, da der endnu kunde være Spørgsmaal om at fratage Skolen den, dennes Midler vare ringe, og den høiere Undervisning ansaaes for en Sag som ikke kunde paabyrdes Thronhjems Commune alene men hvortil ogsaa det tilstødende Landdistrict var skyldigt at bidrage, og som fremdeles stod i saa nøie Forbindelse med Kirkens Interesser, at det først og fremst var de enkelte Kirkers Kasser, som maatte yde af sit virkelige eller formeente Overskud. Dengang var Thronhjems Cathedralskole den eneste i Stiftet, og deri maa alene søges Beføielsen for den til at oppebære Romsdals Fogderies Kirketiende.

Nu ere Forholdene forandrede, Romsdals Fogderi har faaet sin egen Skole i Molde. Thronhjems Skole trænger ikke længere denne Indtægt; thi foruden at den selv er riig, er Thronhjems Commune endnu rigere.

Molde Skole og Commune derimod trænge haardt dertil, og naar Kravet paa Communens Deltagelse i Udgifterne til det høiere Undervisningsvæsen rettes til det fattige Molde, saa synes det at være vel saa begrundet, om Thronhjems rige Commune tilpligtes at yde et Bidrag til sin lærde Skole, om saadant fornødiges.

Naar denne Tiende fremdeles skal anvendes efter den Bestemmelse, som den engang har faaet, synes dog Intet mere retfærdigt, end at den blev anvendt til at understøtte den til saadan Bistand hellig træn-

gende Skole i det Fogderi, hvorfra den hæves; istedenfor den rige Skole i det rige Throndhjem, der ikke længere som Skoleby har den ringeste Betydning for Romsdalen og altsaa heller ikke nogen berettiget Fordring paa at hæve nogen Understøttelse af dette Distrikt.

For det Tilfælde, at denne Tiende kunde blive overført til Molde Skole, vil Formandskabet tilraade Repræsentantskabet at bevilge den hele forlangte Garantium for den combinede Middelskoles og Gymnasiums Skolepenge 1670 Spd., hvorved man altsaa vilde have sikkert sig kongelig Proposition for Latingymnasiet.

Til en saadan Foranstaltning synes man med godt Haab at kunne gjøre Regning paa Kirkedepartementets Bistand, baade fordi Billighed taler derfor, og fordi det maa forudsættes at være overensstemmende med Regeringens Ønske at kunne bevare de høiere Undervisningsanstalter paa de Steder, hvor saadanne ere oprettede.

Men uklar som Throndhjems Skoles Adkomst til den omtalte Indtægt er, kan dog en saadan Forandring neppe gennemføres uden ved Lov. Derfor foreslaar Formandskabet for Repræsentantskabet:

1. at bemyndige det til at indgaa til Kirkedepartementet med ærbødigst Ansøgning om dets Medvirken til, at før Skolebudgetternes Behandling kongelig Proposition til Lov bliver fremsat for Stortinget, gaaende ud paa, at den halve Kirketiende fra Romsdals Fogderi, stor nominelt 820 Spd. reelt 640 Spd., som nu tilflyder Throndhjems Cathedralskole, tillægges Molde Skole for høiere Almeendannelse, og saafremt en saadan Forføining ved Lov skulde blive truffen, de om-

talte 640 Spd. da maatte blive betragtede som
Communens Tilskud.

2. at bevilge Resten af de af Kirke departementet
i dets Skrivelse af 17de Juli d. A. forlangte
Ydelser og Garantier:

1. Garanti for et aarligt Beløb af Skolepenge
stort 1670 Spd. derunder indbefattet Mode-
ration for Brødre og Fripladse.
2. et aarligt Tilskud af 160 Spd. (eller om det
skulde forlanges 200 Spd.)
3. som i Beslutning af 8de October d. A.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Andr. Lind.
 Joh. B. Ræstad.

Aar 1872 den 4de November holdtes Repræsen-
tantmøde paa Stedets Raadhus i Anledning Skolesa-
gens fornyede Behandling, hvor:

Formandskabets Forestilling og Indstilling til
Beslutning eenstemmig vedtoges.

K. Feilberg. Ludv. Leth. Lind. Joh. B. Ræstad.

II. Efterretninger om Skolen

i

Skoleaaret 1872---73.

A. Skolens Lærere,

deres Fag og ugentlige Undervisningstimer.

1. **Brinchmann, Alexander**, Rector; født 1826; Ex. art. 1842, Ex. philos. 1834, Ex. philol. 1849, alle med Laud. Adjunct ved Molde Skole fra 1849—1859. Skolens Rector fra 1859.

Græsk i 3. L. 5 Timer.

Tydsk i 2. L. b. & 6. M. L. 2 —

„ i 6. M. L. 1 —

Latin i 6. M. L. 7 —

Fransk i 6. M. L. 2 —

17 Timer.

I sidste Halvaar desuden 3 ugentlige Extra-timer med Dimittenderne.

2. **Feilberg, Karl Frederik**, Overlærer; født 1828; Ex. art. 1846, Ex. philos. 1847, Ex. philol. 1853, alle med Laud. Adjunct ved Christianssands Skole fra 1854—63; Overlærer ved Molde Skole fra 1863.

Latin i 3. L. 9 Timer.

„ i 2. L. b. 9 —

Norsk i 3. L. 3 —

Tydsk i 3. L. 1 —

22 Timer.

I sidste Halvaar desuden 4 ugentlige Extra-timer med Dimittenderne.

Klasseforstander i 3. L.

3. Sommerschild, Henrik Lorentz, Adjunct; født 1815; Ex. art. 1835, Ex. philos. 1836, Ex. theol. 1840, alle med Haud. Adjunct ved Molde Skole fra 1850.

(Tillige Skolens Kasserer.)

Religion i 3. L. 2 Timer.

„ i 3. & 2. M. 3 —

Engelsk i 3. L. 2 —

„ i 4. M. E. 6 —

Geographie i 4. M. 3 —

— i 3. & 2. M. 3 —

— i 1. M. 3 —

Tydsck i 5. & 4. M. 3 —

25 Timer.

Klasseforstander i 5. & 4. M. E.

4. Owren, Tobias Annæus, Adjunct; født 1831; Ex. art. 1850, Ex. philos. 1851, Ex. philol. 1858, alle med Laud. Adjunct ved Molde Skole fra 1859.

Historie i 3. L. 3 Timer.

Græsk i 2. L. b. 5 —

Norsk i 2. L. b. & 6. M. L. 2 —

— i 6. M. L. 1 —

Latin i 5. M. L. 7 —

— i 4. M. L. 7 —

25 Timer.

Klasseforstander i 2. L. b.

5. Horn, Carl Willoch Ludvig, Adjunct; født 1844; Ex. art. 1859, Ex. philos. 1860, Reallærereksamen 1865, alle med Laud. Adjunct ved Molde Skole fra 1866.

Geographie i 3. L. 1 Time.

— i 2. L. b. 1 —

— i 6. M. L. 1 —

— i 5. M. 1 —

Læteris 4 Timer.

Transport	4	Timer.
Naturkundskab i 6. M. L.		
& 5. M.	3	—
Mathematik i 3. L.	3	—
— i 2. L. b.	3	—
— i 2. L. b. &		
6. M. L.	1	—
— i 6. M. L.	5	—
— i 5. & 4. M.	6	—
	25	Timer.

Klasseforstander i 6. M. L.

6. **Christophersen, Hans Emil**, Klasselærer. Født 1819; Officier 1840, Capitaine 1861. Const. Lærer ved Molde Skole fra 1860. Tillige Gymnastiklærer.

Norsk i 1 M. & F.	6	Timer.
Naturkundskab i 4. M.	2	—
— i 3. & 2. M.	2	—
Mathemat. Fag i 3. & 2. M.	6	—
— i 1. M. & F.	4	—
Tegning i 5. M. E.	1	
— i 4. M. E.	1	
Skrivning } i 3. & 2. M.	3	—
og Tegning } i 1. M. & F.	4	—
	27	Timer.

Klasseforstander i 1. M. & F.

7. **Grytnæs, Anders Pedersen**, Klasselærer; født 1832; Ex. art. 1866 (Laud); Ex philos. 1867 (Land prae cet.), Ex. theol. 1872 (Haud). Lærer ved Molde Skole fra 1861.

Religion i 2. L. b. & 6. M. L.	2	Timer.
— i 5. & 4. M.	2	—
Lateris	4	Timer.

	Transport	4	Timer.
Religion	i 1. M. & F.	3	—
Tydsck	(1ste Halvaar Norsk)		
	i 1. M.	5	—
Norsk	i 5. & 4. M.	3	—
Historie	i 2. L. b & 6. M. L.	3	—
	— i 5. & 4. M.	2	—
	— i 4. M.	1	—
	— i 3. & 2. M.	3	—
	— i 1. M.	3	—
		<hr/>	
			27 Timer.

Klasseforstander i 5. & 4. M. L.

8. Lassen, Hartvig Marcus Reginus Theodor, Klasse-
lærer; født 1824, Ex. art. 1843 og Ex. philos.
1844, begge med Laud. Lærer ved Molde Skole
fra 1871.

Norsk	i 4. M.	1	Time.
	— i 3. & 2. M.	5	—
Tydsck	i 3. & 2. M.	5	—
Engelsk	i 2. L. b	2	—
	— i 5. M. E.	6	—
Fransk	i 3. L.	2	—
	— i 2. L. b.	2	—
	— i 5. M.	3	—
		<hr/>	
			26 Timer.

Klasseforstander i 3. & 2. M.

9. Bræin, Christian, født 1837; Organist, Sanglærer
ved Molde Skole fra 1866.

Sang,	ældste Afdeling	2	Timer.
	— yngste Afdeling	2	—
		<hr/>	
			4 Timer.

Har desuden ligesom tidligere ledet Psalme-
sangen hver Mandag Morgen.

B. Disciplene.

Disses Antal udgjorde:

	i Latinklas- serne og paa Latinlinien.	paa En- gelskli- nien.	i Middelsko- lenstre lave- ste Klasser og i Forbe- redelses- klassen.	i Alt.
i 3. Qvartal 1872.	23.	10.	28 + 8.	69.
i 4. — —	24.	10.	30 + 7.	71.
i 1. Qvartal 1873.	23.	8.	30 + 7.	68.
i 2. — —	23.	8.	30 + 7.	68.

Af Skolens nuværende (2det Qvartal 1873) Di-
sciple ere:

Sønner af	i Latinklas- serne og paa Latinlinien.	paa En- gelskli- nien.	i Middelsko- lenstre lave- ste Klasser og i Forbe- redelses- klassen.	i Alt.
Embeds- og Be- stillingsmænd	16.	2.	22.	40.
Næringsdriven- de Borgere ..	7.	6.	12.	25.
Landmænd	„	„	3.	3.

Disciple hjemmehørende	i Latinklas- serne og paa Latinlinien.	paa En- gelskli- nien.	i Middelsko- lenstre lave- ste Klasser og i Forbe- redelses- klassen.	i Alt.
i Molde	15.	4.	27.	46.
i Romsdals Fog- deries Land- distrikt	6.	1.	9.	16.
i Nordmøres Do.	1.	„	„	1.
Udenfor Amtet	1.	3.	1.	5.

over de ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Fag.

	Forberedelsesklassen.	Middelskolen.						Lærd- og Realskolen.		
		1.	2.	3.	4.	5.	6. L.	2. L. b.	3. L.	
Religion	3.	3.	3.	3.	2.	2.	2.	2.	2.	
Norsk	6.	6.	5.	5.	1 + 3	3.	1 + 2	2.	3.	
Tydske		5.	5.	5.	3.	3.	1 + 2	2.	1.	
Latin					L. 7.	L. 7.	7.	9.	9.	
Engelsk					E. 6.	E. 6.		2.	2.	
Fransk						3.	2.	2.	2.	
Græsk								5.	5.	
Historie		3.	3.	3.	1 + 2	2.	3.	3.	3.	
Geographie		3.	3.	3.	3.	1.	1.	1.	1.	
Naturkundskab			2.	2.	2.	3.	3.			
Mathematik og Regning ..	3 + 4.	4.	6.	6.	6.	6.	5 + 1.	1 + 3.	3.	
Tegning og Skrivning....	4 + 4.	4.	3.	3.	E. 1.	E. 1.				
Sum af ugentl. Lærertimer	24.	28.	30.	30.	30.	30.	30.	32.	31.	

D. Underviisningen.

Ligesom tidligere har denne været henlagt til Formiddagstimerne fra 8—1, med Undtagelse af Underviisningen i Engelsk i de to øverste Klasser samt i Sang og i Gymnastik.

I Skoleaaret har været gennemgaaet:

I Religion.

(Lærere: Sommerschild og Grytnæs).

- 3 L. Aabels Omrids og Nissens Kirkehistorie.
b. Matthæi Evangel. i Grundsproget.
a. Do. Do. Do. det Halve.
- 2 L. b. Pontopp. Forklaring repeteret 2den Part.
Vogts større Bibellist. (Pag. 1—142).
- 6 M. L. Pontopp. Forkl. fra 4de Bøn ud, samt repet.
2den Artikel.
Vogts større Bibelh. Pag. 265—306.
Søndagstexterne gennemgaaede samt Kirke-
aarets Betydning.
- 5 M. Pontopp. Forkl. fra 2den Artikel til 4de Bøn.
Vogts større Bibelh. Pag. 237—306.
- 4 M. Pontopp. Forkl. 1ste Part.
Vogts større Bibelh. Pag. 303—325 og Pag.
1—52.
- 3 M. Luthers Katechism. fra Sententser ud.
Vogts større Bibelh. Pag. 84—174.
- 3 og 2 M. Endeel Psalmer og 1 Gang ugentlig Bibel-
læsning.
2. M. Luthers Katechism. fra Sententser ud.
Vogts større Bibelh. Pag. 1—80.
- 1 M. Vogts lille Bibelh. Pag. 35—63.
Luthers lille Katechism.: De 5 Parter med
en Del Bibelsteder efter „Sententser af Guds
Ord“, et Udvalg af Psalmer.

Forb.kl. Vogts lille Bibelh. Pag. 1—16.

Luthers lille Katechism.: De 3 første Parter (uden Luthers Forkl.); et Udvalg af Psalmer.

I N o r s k.

(Lærere: Feilberg, Owren, Grytnæs, Lassen, Christophersen).

- 3 L. Stileopgaver: 1. At skildre den Ærgjerrige og den Forfængelige. 2. Kalmarunionens Virkninger gennem de nordiske Rigers Historie. 3. Bør man stræbe efter at blive rig? 4. Ciceros Historie. 5. En norsk Bjergegn. (Naturskildring). 6. Hvorfor bør man studere Historie. 7. En Skildring af Romerrigets Tilstand ved Folkevandringens Begyndelse. 8. Kunne Studeringer erstatte Erfaring eller omvendt? 9. At skildre Christendommens Indforelse i Norge. 10. Med hvilken Ret siges den dramatiske Kunst at være „ei blot til Lyst“? 11. Hvilken Indflydelse kan Fattigdommen have paa at fremme eller hemme et Menneskes moralske Udvikling. 12. Betragtninger over Kong Philip den 2dens Regjering og dens Betydning baade for Spanien og Europa. 13. Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est. 14. At udvikle Statens og Menighedens Begreb og de Krav, som enhver af dem stiller til sine Medlemmer (Giv Gud hvad Guds er, og Keiseren hvad Keiserens er). 15. Hvorfor er det godt for Mennesket, at det ikke kjender sin egen Fremtid? 16. At give en kort Skildring af Karl den 12tes Regjering og paavise dens

Følger for Sveriges senere Historie. (De to sidste givne som Tentamensopgaver).

Desuden Læseøvelser af forskjelligt Slags, ligesom nederste Parti har anvendt en Del Timer til mindre skriftlige Extemporaløvelser og faaet gennemgaaet nogle Partier af almindelig Grammatik.

2. L. b. }
 og }
 6. M. L. } Stileopgaver: 1. Nyttens af Bogstavskriftens Opfindelse. 2. Moderkjærlighed (Fortæll.) 3. Indbildning er værre end Pestilens. (Fortæll.) 4. Selvros stinker. 5. Nedad Bakke gaar Alting glat. (Afhandl.) 6. Lediggang er Rod til alt Ondt. (Afhandl.) 7. Menneskelivet sammenlignet med en Seilads. 8. En Høststorms Ødelæggelser. 9. Den Stundesløse. (Skildring). 10. Der kan udgaae en Stor af en liden Hytte. (Fortæll.) 11. En Vinterdag paa Landet. 12. Misundelse. (Afhandl.) 13. Af megen Tale kommer Fortrydelse, Taushed er sikker. (Afhandl.) 14. Tjenstfærdighed. (Afhandl.) 15. Hvorledes en Lettroende mangengang blev narret.

Mundtligt: Læseøvelser, hvoriblandt endel svenske Stykker efter Lassens Læsebog. Declamation og Foredrag af selvvalgte udenadlærte Stykker; Gjennemgaaelse af Troper og Figurer; endel af Boyes Literaturhistorie. — Analyse.

- 5 og 4 M. Læsning, Analyse og Foredrag af udenadlærte Digte efter Jensens Læsebog. Løkes lille Grammatik.

Skriftlige Arbejder: 1. En Fodtur. 2. Vandets Nytte. 3. En Reise med et Damp-

skib. 4 & 5. „Den hellige Olaf“. (Omskrivning). 6. Den 18de Juli 1872. 7. Høsten. 8. En lykkelig Familie i en fattig Hytte (ved Halvaarsexamen.) 9. En Maaneskinsaften i Kjælkebakken. 10. Kjærlighed til Fædrelandet. (Fortæll.) 11. Brand den Gavnilde. (Gjengivelse). 12. En Uveirsdag i et Fiskevær. 13. Vaaren kommer. 14. Brev til en Ven. 15. „Fattigmands Velgjørenhed“ (Omskrivning). 16. Om Smaafuglene og deres Fredning.

4 M. (særskilt) Analyse efter Jensens Læsebog for Mellemlklasserne.

3 og 2 M. Læsning med Analyse efter Læsebog for Folkeskolen og Folkehjemmet. Declamation af udenadlærte Digte. Repeteret Løkkes lille Grammatik.

Skriftligt: En Gang ugentlig vexelvis Dictat og Gjengivelse af en mundtlig Fortælling.

1 M. Læsning og Gjengivelse af det Læste. Vers en Gang ugentlig. Analyse. Hovedtaledelene og den enkelte Sætning. 1 Gang ugentlig Dictat, i førtse Halvaar mest Afskriven efter Bog.

F. Læsning, Vers en Gang ugentlig, og Afskriven efter Bog.

I T y d s k.

(Lærere: Feilberg, Brinchmann, Sommerschild, Lassen).

3 L. Schillers Wallenstein, Die Piccolomini fra 4ter Aufzug, og Wallensteins Tod. Nogle forhen ulæste Stykker af Autenrieths Læsebog.

- 2 L. b. Autenrieths Læsebog Pag. 110—194. En-
 6 M. L. kelte Gange Øvelse i at udtrykke sig mundt-
 ligt paa Tydsk.
- 6 M. L. (særskilt) 1 Time ugentlig Stil (efter Knud-
 sens Opgaver) og Formlære efter Løkkes større
 Grammatik.
- 5 og 4 M. Autenr. Læsbog. Pag. 48—93.
 Autenr. mindre Gramm.: Formlæren. Et Par
 Stile om Maaneden.
- 3 og 2 M. Aalholms Læsbog. Pag. 21—67, 73—78, 80
 —98, 107—117. Formlæren gennemgaaet
 efter Løkkes mindre Grammatik.
- 3 M. særskilt: De poetiske Stykker Pag. 67—73,
 78—80, 98—107.
 Retroverteret nogle af de læste prosaiske
 Stykker.
- 1 M. (2det Skolehalvaar). Aalholms Lsbg. Pag. 1
 —20. Artiklernes, Substantivernes og Ad-
 jectivernes Declination, de personlige Prono-
 miner samt Hjælpeverbernes Conjugation gjen-
 nemgaaet mundtlig.

I F r a n s k.

(Lærere: Lassen og Brinchmann).

- 3 L. Bjerrings Etudes littéraires, 6te Udg. Pag.
 245—320. Extemporeret Pag. 126—141, 151
 —165, 321—337, 343—350. Af poetiske
 Stykker extemporeret: Pag. 448—451, 455
 —456, samt af „Notices littéraires“: Lesage,
 Saintine, Thièrs og Sue.
 Repeteret Formlæren i Ingerslevs Grammatik.
- 2 L. b. Aalholms Lsbg.: Pag. 128—174. Formlæ-
 ren repeteret efter Ingerslev.
- 6 M. L. Aalholms Lsbg.: Pag. 62—92. Formlæren
 efter Ingerslev.

- 5 M. Aalholms Lsbg. Pag. 16—23, 35—52, 54—62. Brinchmanns Grammatik.

I E n g e l s k.

(Lærere: Sommerschild og Lassen).

- 3 L. Autenr. Lsbg. Pag. 20—154.
Dimittenderne desuden extempore 18 Blade af Washington Irvings Sketch-Book.
- 2 L. b. „English made easy“ til Pag. 65. Retroverteret mundtlig og skriftlig alle de norske Stykker. Autenrieths Lsbg. Pag. 1—20. Endel af det Læste retroverteret. Formlæren efter Løkkes mindre Grammatik.
- 5 M. E. Autenr. Lsbg. Pag. 20—52, 71—73, 76—101, 111—127 og 159—167. Extemporeret Pag. 131—148, 154—159, 214—222 og 255—265. Endel af det Læste retroverteret. Afvexlende skriftlig og mundtlig Øvelse i at oversætte paa Engelsk. Formlæren repeteret efter Løkkes mindre Grammatik.
- 4 M. E. „English made easy“ mundtlig og skriftlig til Pag. 100, og fra Pag. 112—123, samt af Autenrieths Lsbg. Pag. 1—44.

I L a t i n.

(Lærere: Feilberg, Brinchmann og Owren).

- 3 L. Quinctil. X, 1 og Tac. Annal. I efter Flemmer.-Cic. pro rege Dejotaro.
Dimittenderne desuden Repetition af Forfatterne.
Nederste Parti: Hor. Carm. I & II 1—2. og Epist. I 1—10.
Madvigs Gramm. repeteret. De vigtigste Afsnit af Bojesens Antiquiteter.

- 2 L. b. Cic. de senectute; oratt. in Catilinam og pro lege Manilia. Horat. Carm. I og II 1—2.
Madv. Gramm. fra 2det Afsnit til Metrik.
Repeteret Casuslæren til Genitiv. De horatianske Oders Metra gennemgaaede.
- 6 M. L. Cic. Oratt. in Catil. I & II og Caesar de Bello Gallico I & II. Læren om Casus, Tempora og Modi efter Schreiners Gramm. 1 Hjemmestil ugentlig.
- 5 M. L. Formlæren efter Schreiners Grammatik. Samtlige udvalgte Levnetsbeskrivelser af Corn. Nep. efter „Udvalg af latinske Klassikere af P. Voss“. Desuden 3die Afsnit, Pag. 107—136 (Elegiske Vers) i samme Bog.
- 4 M. L. Lærebog i Latin for Begyndere efter Dr. Carl Ploetz af P. Voss udenad til Pag. 120 med Forbigaaelse af enkelte Gjentakelsesstykker.

I G r æ s k.

(Lærere: Brinchmann og Owren).

- 3 L. Curtius's Gramm. ved Voss repeteret heelt igjennem; af Bojesens Antiquiteter Indledningen og den historiske Oversigt over Grækenlands Forhold, samt de attiske Antiquiteter, af „Statsforvaltningen“ dog kun de vigtigste §§. Hom. Iliad I—VI. Dimittenderne desuden repeteret Rest af sit Artiumspensum: Xenoph. Anab. I, Memor. Socr. I & II og Herod. I, 1—130.
- 2 L. b. Curtius's Gramm. Syntaxen og repeteret enkelte Dele af Formlæren. Xenoph. Anab. I og Herod. I, 1—94.

I Historie.

(Lærere: Owren og Grytnæs).

- 3 L. Oldtidens Historie efter Thriege. Middelalderens og den nyere Historie efter Bohr. Den nyeste Historie efter Nissen. Skandinaviens Historie efter Siegwart Petersen.
- 2 L. b. Bohrs nyere Historie fra „Norden 1648“ til den franske Revolution (Pag. 121—207) og Bohrs Middelalderens Historie repeteret til Rudolf af Habsburg (Pag. 1—142); Thrieges Oldtidens Historie fra „Soldaterherredømmet“ ud (Pag. 259—287), samt fra Begynd. til Epaminondas (Pag. 1—103).
- 6 M. L. Nissens og Daaes Historie fra 3die Periode ud (Pag. 404—501); S. Petersens Nordens Historie fra Sverige til 3die Tidsrum (Pag. 69—129); Oldtidens Historie repeteret efter Nissens Lærebog (Pag. 1—111).
- 5 M. Nissens og Daaes Historie fra Martin Luther til England under Karl den 2den (Pag. 285—356); S. Petersens Nordens Historie fra Begynd. til Haakon Herdebred (Pag. 1—52).
- 4 M. Nissens og Daaes Historie fra Begynd. til Middelalderen (Pag. 1—155).
- 3 & 2 M. Nissen og Daae fra Begynd. til Christi Fødsel (Pag. 1—128).
- 1 M. Mundtlige Fortællinger af Oldtidens Historie i Forbindelse med Læsning og Gjenfortælling af Personalhistorier efter Nissens Verdenshistorie.

I Geographie.

(Lærere: Horn og Sommersehield).

3. L. Daas Geographie repeteret.

- 2 L. b. Do. Do. Fra Afrika ud. Den mathe-
matiske og physiske Geographie.
- 6 M. L. Geelmuydens Udtog repeteret.
- 5 M. Geelmuydens Udtog: den physiske Geographie;
Norges Geographie efter Molde Skoleprogram
1872.
- 4 M. Erslevs større Lærebog fra Begynd. til VII
(Syd-Europa).
- 3 & 2 M. Erslevs mindre Geographie heelt ud.
- 1 M. En Oversigt over Geographien efter Kart,
Globus, Tellurium - Lunarium samt Siewers's
Udtog som Rettesnor.

I N a t u r k u n d s k a b.

(Lærere: Horn og Christophersen).

- 6 M. L. } Christies Physik: fra Magnetisme til Lige-
og 5 M. } vægt og Bevægelse (Pag. 39—98).
- 6 M. L. desuden repeteret: Om faste, flydende og
luftformige Legemers Egenskaber.
Horns Naturhistorie: Dyreriget repeteret.
Botanik: Linnés og det naturlige System.
Foreviisning og Beskrivelse af de vigtigste
Steen- og Bergarter.
- 4 M. Dyreriget efter Horns Naturhistorie.
Foreviisning og Beskrivelse af Planter.
- 3 & 2 M. Som 4 M. — Skolens Samlinger benyttede.

I M a t h e m a t i s k e F a g.

(Lærere: Horn og Christophersen).

- 3 L. b. O. J. Brochs Lærebøger i Arithmetik og Ge-
ometrie repeteret,
— a. Brochs Lærebøger: Arithmetik til Potentser.
Geometrie: fra 5te Bog
til Polygonberegning.
Hele Klassen 1 Time ugentl. skriftlige Øvelser.

- 2 L. b. Brochs Lærebøger: Arithmetik til Rodstørrelser,
Geometri: fra 5te Bog til Polygonberegning.
1 Time ugentl. skriftlige Øvelser.
- 6 M. L. Regning: Exemplerne i Bonnevis Arithmetik og Algebra.
Geometrie: Bonnevis Lærebog fra 4de Bog ud samt hele Bogen repeteret.
I 2det Halvaar 2 Timer ugentl. Constructionstegning efter Opgaverne i Bonnevis Læreb. Praktiske Øvelser i Landmaaling.
5. M. Regning: Bonnevis Arithmetik 2den og 3die Bog.
Geometrie: Bonnevis Geometrie fra Parallele Linier til 4de Bog (Pag. 29—91).
- 4 M. Regning: Bonnevis 1ste og 2den Bog.
Geometrie: Bonnevis 1ste Bog.
- 3 M. De 4 Regningsarter med hele og brudne Tal. Hovedregning. Indsættelse af Talværdier i Bogstavudtryk. Praktiske Opgaver. Rentes Regning og sammensat Reguladetri. Reduction til Enheden.
- 2 M. De 4 Regningsarter med hele og brudne Tal. Hovedregning. Praktiske Opgaver af enkelt Reguladetri.
- 1 M. De 4 Regningsarter med hele Tal. Hovedregning. Tabel, og Opgaver til Indøvelse af Regning med benævnte Tal.
- F. De 3 Regningsarter i Additio, Subtractio og Multiplicatio i ubenævnte Tal.
- I de fire nederste Klasser benyttet Ekhooffs Regnebog.

I Skrivning.

(Lærer: Christophersen).

3 & 2 M. } Skrivning i de efter offentlig Foranstaltning
1 & M. F. } paa Cappelens Forlag udgivne Skrivebøger.

De samme Skrivebøger have ogsaa været benyttede af Disciplene i Middelskolens høiere Klasser til Skrivning deels hjemme, deels i ledige Stunder paa Skolen, naar ved Combination af 2 Klasser den ene ikke har været sysselsat paa anden Maade. Desuden have de skriftlige Arbejder i sproglige Fag været undergivne Control ogsaa fra et calligraphisk Synspunkt.

I Tegning.

(Lærer: Christophersen).

5 & 4 M. Frihaandstegning efter skyggede Fortegninger af Hermes.

3 & 2 M. Frihaandstegning efter lettere Fortegninger af Hermes.

3 M. Construction 2 Timer ugentlig: rette Linier, Vinkler, Cirkler, Paralleler, Triangler og Parallelogrammer.

I Sang.

(Lærer: Bræin).

Ældre Afdeling: Joh. D. Behrens's Sanglære 2det Trin. 3stemmige Sange.

Yngre Afdeling: Samme Sanglære 1ste Trin. Eenstemmige Sange.

I Gymnastik.

(Lærer: Christophersen).

Gymnastik med og uden Apparater, i Sommertiden afvekslende med Exercitie og Svømmeøvelser. (Skolen deelt i 2 Partier, hvert 3 Timer ugentligt).

Det i forrige Skoleaar iverksatte frivillige Cur-
sus i Træskjæring har ikke været drevet i dette Sko-
leaar, hovedsagelig fordi der ved den her bestaaende
Industriforenings Bestræbelser har været aabnet Ad-
gang ogsaa for denne Skoles Disciple til en Aften-
skole i Tegning og til Oplærelse i Haandverk.

E. Skolelocalet.

Ved Skolens Bygninger har i Aarets Løb ingen
anden Forandring fundet Sted end en Udbedring af
Hovedbygningens Tag mod Sydsiden, idet de to Kvist-
udbygninger med Vinduer til Loftsværelserne i Rec-
tors Bekvemmelighed for at afværge Regnens Ind-
trængen ere blevne ombyttede med Tagvinduer i Jern-
rammer. I samme Øiemed er der anbragt 2 Støbren-
der paa Hovedbygningens Syd-Façade. Sømuren har
været underkastet en mindre Reparation.

F. Fortegnelse

over Bibliothekets Tilvext i Aaret 1872.

A.

Grimm, Deutscher Wörterbuch IV, a, 5; IV, b, 5;
V, 11.

Norsk Ordbog af Ivar Aasen, 2den Udg., Chr.ania
1871—72; 1—5 Hefte.

Neues Universal-Lexikon der Tonkunst v. E. Berns-
dorf I—III, Dresden 1856 — Offenbach 1861.

Svensk Handordbok af A. F. Dahlin, Stockholm 1868.

B.

Hom. Iliad. XIII—XVI med Anm. til Skolebrug af
I P. Bang, Kbhavn 1872.

Hom. Odys. IX—XII med Anm. til Skolebrug af I.
P. Bang, Kbhavn 1871.

Forkl. Bemærkn. til de 12 første Sange af Hom. Iliad. af I. P. Bang, Kbhavn 1869.

D.

Vergleichende Grammatik der griech und latein-Sprache von Leo Meyer I—II, Berlin 1861—65.
Engelsk Elementarbog af D. F. Knudsen, Christiania 1872.

E.

Lübkes Kunsthistorie, 11—12 Hefte.

F.

Norges Læger i det 19de Aarh. ved F. Kjær, Christiania 1872, 1—3 Hefte.

Der altrömische Kalender v. Adolf Helfreich, F.furt am Main 1869.

Den fransk-tydske Krig 1870 og 71, Kbhavn 1871, 5—15 Hefte.

Jørgen Herman Vogts Optegnelser 1784—1846. Christiania 1870.

Jens Aagessøn Bjelke ved Yngvar Nielsen, Christiania 1871—72; 1 & 2 Hefte.

Nordens ældste Historie af P. A. Munch (ufuldendt), Christiania 1872.

Beretning om Skolevæsenets Tilstand i Rigets Land-districter for 1867, 68 og 69.

Norges officielle Statistik for 1872, A, No. 2, Laurviks Fattigstatistik af Jens Thuesen.

Norges officielle Statistik for 1872, A, No. 2, Fattigstatistik 1869.

Norske Rigsregistranter, V, 1ste Hefte.

Norges, Sveriges og Danmarks Historie for Middel-skolen af A. E. Eriksen, Christiania 1872.

G.

a. Universitetsprogrammer:

On the rise of land in Scandinavia, by S. A. Sexe.
1 Sem. 72.

On some remarkable forms of animal life from the great deeps off the Norwegian coast I., by G. O. Sars, Chr.ania 1872.

b. Skoleprogrammer for 1872:

(Hvor intet Indhold angives, bestaar dette i Skoleefterretninger. — Hvor ingen Forfatter nævnes, menes Rector).

Aalborg: Skolens nye Ordning.

Aalesund.

Aarhuus: Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark.

Arendal.

Calmar.

Carlskrona.

Carlstad.

Christiania Kathedralskole.

— Aars og Voss's Latin- og Realskole: Om Undervisningen i fremmede Sprog, særskilt de nyere, navnlig om Taleøvelser.

Christianstad: En Blick på den christna Kyrkan under Constantin den Store och Julianus, af C. F. v. Sydow.

Drammen.

Falun.

Fredriksborg: Om Forhøielse af Skolepengene. Om Nedlæggelse af 1ste og 2den Klasse.

Gefle.

Gøteborg.

Halmstad.

Helsingborg.

Herlufsholm: I. Nestved Kjøbstad i Middelalderen. Af A. Listov. II. Bogfortegnelse.

Hernösand: Några prof af en materialsamling til etymologisk Ordbok öfver Svenska språket, af C. J. Blomberg.

Horsens.

Hudiksvall.

Jönköping.

Kjøbenhavn: Borgerdydskolen paa Kristianshavn.

— Do. i Kjøbenhavn.

— Haderslev Læreres Skole.

— Latin- og Realskolen i Store Kongensgade.

— Metropolitanskolen. Lærerstanden ved Skolen af F. E. Hundrup.

— Det von Westenske Institut.

Kongsberg: Prøver af en metrisk Oversættelse af Phædri Fabler af M. J. Bugge.

Kristiansand.

Linköping.

Luleå.

Lund: «Amfiktyonernas förbund» af A. W. Brag.

Malmø.

Molde: Kortf. Fremstill. af Norges naturl. Beskaff. af C. W. Ludv. Horn.

Norrköping.

Nykjöbing.

Nyköping.

Odense: Rectorindsættelse. Spartaneren Cleonymus, en Biographi.

Randers: Lærerstanden ved Randers lærde Skole II. (Familien Mørch) af F. E. Hundrup.

Reykjavik: (1871) Skýringar á vísun i Grettis sögu af Jon Thorkelsson.

Ribe: Meddelelser om Ordningen af det høiere Skolevæsen.

Roskilde.

Rønne.

Skara.

Skien.

Sorø: 1. Holbergiana ved I. H. Bang. 2. Om en Jettestue ved Bromme af P. Lorenzen.

Stockholm: Högra Elementar-Läroverk: Bestämda artikeln vid franska Noms communs af A. H. Klint.

— Nya Elementarskolan: Om quominus, quin o. s. v. af I. F. Johanson.

Strengnäs.

Tromsø.

Umeå.

Upsala: Om parallela kurvor af Philip Lundberg.

Viborg.

Wenersborg.

Westervik.

Westerås.

Wexjö: Skandinaviska arterna af slægtet Rosa af N. J. Scheutz.

Wisby.

Ørebro: Blad ur Ørebro skolas historia af K. F. Karlson. Fortsättning.

Østersund.

H.

Tidskrift for Philologi og Pædagogik 9de Aarg. Kjøbenhavn 1870—71, 10de Aarg. 1ste og 2det H. Kbhavn 1872.

Historisk Tidsskrift af den norske histor. Forening I, 2—3, II, 1—2, Chr.ania 1870—72.

Nyt Magazin for Naturvidenskab. XIX, 1 og 2.

Norske Univ.- og Skole-Annaler, 3die Række XI, 3 og 4 og XII, 1.

Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger for 1871.

Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring. Aarsberetning 1870.

Romsdals Amtsformandskabs-Forhandlinger 1872.

I.

Shakspeare, dramatiske Verker, oversat af Lembcke, 33—35 Hefte.

Mellem Saisonerne, Smaastykker af Adolf Rosenkilde, Kbhavn 1872, 1—6 H.

K.

Kortfattet Lærebog i Plantrigonometri af I. A. Bonnevie. Chr.ania 1872.

L.

Fuglenes Liv af A. E. Brehm, Kbhavn 1871.

Pattedyrenes Liv af A. E. Brehm, Kbhavn 1—13 H.

Stenriget og Fjeldlæren af Th. Kjerulf, Christiania 1870.

Carcinologiske Bidrag til Norges Fauna, af G. O. Sars (Mysider), 2det Hefte, Chr.ania 1872.

N.

Tydsck Læsebog for de høiere Klasser af Kaper og Simonsen, Kbhavn 1872. 3 Expl.

Fransk Læsebog ved Chr. Sick; 3die Afd. for de høiere Klasser, Kbhavn 1870. 3 Expl.

P.

Det norske Studentersamfunds Forlagsartikler.

Om Kurvmagerarbeide og Straaflætning ved O. Th. Øde, Chr.ania 1872.

Kgl. Prop. om de lærde Skolers Budgetter 1872.

Bestemmelser vedrørende Middelskolens Afgangsexamen. Chr.ania 1872.

Nytilkomne Studenter ved Kjøbenhavns Universitet
1872.

Universitetets Forelæsn.-Cataloger for 1ste og 2det
Semester 1872.

Univ. Bibl.'s Tilvext 1870.

Artiumsliste 1872.

2den Beretning om Ladegaardsøens Hovedgaard, 1ste
H., Chr.ania 1872.

Beretn. om den alm. Udstilling for Tromsø Stift i
1870.

Fortegn. over videnskabelige Instituter o. s. v. Chri-
stiania 1869.

Cantate ved Universitetets Mindefest for Kong Carl
XV, ¹⁹/₁₁ 1872.

R. Tønder Nissens Tale ved Do. Do.

(Universitetets Broncemedaille i Anledning
af 1000-Aars-Festen.)

G. Extract

a) af Skolens Hovedregnskab for Aaret 1872.

Indtægt:

	Spd.	ß.
1. Beholdning fra 1871:		
a. Skolens udestaaende Capital		
	1017.	
b. Restancer	15.	111 ¹ / ₂ .
c. Contant	9.	1.
		<hr/>
		1041. 112 ¹ / ₂ .
2. Skolepenge (med Lys,- Brænde- og Ind- skrivningspenge, samt efter Fradrag for de fire Gratistpladse)	1305.	90.
3. Tilskud af Staten	3295.	
4. Tilskud af Molde Commune (fast, aarl.)	200.	
		<hr/>
	Lateris	5842. 82 ¹ / ₂ .

	Transport	5842.	82 ¹ / ₂ .
5.	Renter for 1872 af Skolens udestaaende Capital	50.	102.
6.	Testimoniegebyr	24.	
7.	Af Molde Commune til Skolebygningen og Inventarium	87.	13.
		<u>6004.</u>	<u>77¹/₂.</u>

Udgift:

1.	Lønning til Lærerne	4449.	90.
	Do. til Pedellen	80.	
		<u>4529.</u>	<u>90.</u>
2.	Lys (11 Sp. 108 β) og Ved (77 Sp. 31 ¹ / ₂ β)	89.	19 ¹ / ₂ .
3.	Diverse Udgifter (saasom Trykningsomkostninger, Brandpolice, Undervisningsrequisita)	82.	111 ¹ / ₂ .
4.	Udbetalinger for Molde Commune til Skolelocale og Inventarium	85.	48.
5.	Til Bibliotheket	40.	
6.	Eftergivne Skolepenge, Testimoniegebyr og Indskrivningspenge	31.	24.
7.	Ifølge Decision	3.	36.
8.	Kassererens Procenter	89.	83.
9.	Beholdning:		
	a. udestaaende Capital	1017.	
	b. Restancer af Skolepenge og Renter	25.	21 ¹ / ₂ .
	c. Contant	11.	4.
		<u>1053.</u>	<u>25¹/₂.</u>
		<u>6004.</u>	<u>77¹/₂.</u>

b) af Bibliothekets Regnskab for 1872.

Indtægt:

1.	Beholdning fra 1871	33.	34.
2.	Aarligt Bidrag for 1872	40.	
		<u>73.</u>	<u>34.</u>

Udgift:

1. Bøgers Anskaffelse	52.	74.
2. Contant	20.	80.
	<u>73.</u>	<u>34.</u>

c) af Regnskabet for den *physikalske og Naturaliesamlingen* for 1872.

Indtægt:

1. Beholdning fra 1871	34.	92 $\frac{1}{2}$.
2. Aarligt Bidrag for 1872	20.	
	<u>54.</u>	<u>92$\frac{1}{2}$.</u>

Udgift:

1. Anskaffelser	22.	93.
2. Contant	31.	119 $\frac{1}{2}$.
	<u>54.</u>	<u>92$\frac{1}{2}$.</u>

d) af Regnskabet over *Amtmand Krohgs Legat* for 1872.

Indtægt:

1. Udestaaende Capital	290.	20.
2. Indvundne Renter i 1872	14.	44.
	<u>304.</u>	<u>64.</u>

Udgift:

1. Renter for 1872, udbetalte til Hilmar Krohg	13.	80.
2. Udestaaende Capital	290.	104.
	<u>304.</u>	<u>64.</u>

H. Skolefestligheder i 1872—73.

1. Ugentlige Andagtsovelser hver Mandag Morgen: Psalmesang efter Fr. M. Bugges Psalmebog, og Bøn forrettet vekselsvis af Adjunct Sommerschild og Klasselærer Grytnæs.
2. Aarøleiren. Udmarsch til Yttr-Aarø, $\frac{1}{2}$ Miil i Øst for Byen. Leir og militære Øvelser fra 21de

til 27de Aug. 1872, begge Dage incl., under Ledelse af Gymnastiklæreren, Capt. Christophersen og i Nærværelse af Rector og andre Lærere. — Alt i væsentlig Overensstemmelse med de 6 foregaaende Aar. (Paa Slutningsdagen Reisning af en Mindesten, Pantomime, Sækkeløb, Fyrværkeri, Dans.)

3. Skoletur til Haukebø den 28de September 1872. (Fiskeri, Brobygning).
4. Den 4de Novbr. 1872. Skolegutternes Sangprocession med unionsfarvede transparente Lamper. Hymne til Kong Oscar den 2den, (Ord af Brinckmann, Musik af Bræin.)
5. Skolehalvaarets Afslutning den 21de Decbr. 1872, med Oplæsning af Charakterer og Tale af Rector.
6. Børnefest i Gymnastiklokalet den 16de Februar 1873 med Børnekomedie «Rinaldo Rinaldini» af Skoledisciple. 350—400 Tilskuere.
7. Skoleaarets Afslutning med Oplæsning af Hovedexamens Charakterer og Dimission agtes afholdt den 10de Juli 1873. Middelskolens 1ste Afgangsexamen (for Latinlinien).

I. De i 1872 dimitterede Disciple

erholdt følgende Charakterer:

Disciplenes Navne.	a. Skoleexamen. b. Artium.		Norsk, skr.	Lat. Overs.	Latin.	Græsk.	Tydsk.	Fransk.	Engelsk.	Religion.	Historie.	Geographie.	Arithmetik.	Geometrie.	Hovedcha- rakter.
Knud Olai Brekke.....	a.	2.	3.	2.	1,5.	2.	1.	1.	1,5.	1,5.	2.	3.	2.	Meg. g. 1,87).	
	b.	3.	3.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	2.	2.	2.	2.	Laud. (1,67).	
Claus Hen- rik Steen	a.	3.	4.	3.	2,5.	2,5.	2,5.	2,5.	2.	1,5.	2.	2,5.	3,5.	Godt (2,62).	
	b.	3.	4.	5.	3.	3.	3.	3.	2.	2.	2.	3.	4.	Haud. (3,08).	

K. Skolens Dimittender i 1873.

1. Gunnar Magnus Kjelstad Graarud, Søn af Districtslæge i Yttre-Romsdal Bernt Anton Jacob Bremer Graarud og Hustru Ingeborg Margrethe Snefrid Kjelstad, født paa Hammerfest den 22de August 1857. I 3die Qvartal 1863 optagen i 1ste Fællesklasse a.
 2. Jakob Jakobsøn, Søn af Almueskolelærer i Molde Andreas Jakobsøn og Hustru Ane Jakobsøn, født i Molde den 30te October 1855. I 3die Qvartal 1867 optagen i 1ste Latinklasse a.
 3. Gustav Adolf Mohr, Søn af Sognepræst i Thingvold Jacob Andreas Mohr og Hustru Wilhelmine Fredrikke Søgaard, født i Suldals Præstegjeld den 28de Januar 1855. I 3die Qvartal 1866 optagen i 1ste Latinklasse a.
-

Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver Anden, som interesserer sig for Skolen, indbydes til at overvære saavel Examens mundtlige Deel, der vil blive afholdt efter vedføjede Plan, som Bekjendtgjørelsen af dens Udfald, der vil foregaae Thorsdag den 10de Juli Kl. 10 Formiddag.

Molde i Juni 1873.

A. Brinchmann.

Plan

for Hovedexamen 1873 i Molde Skole.

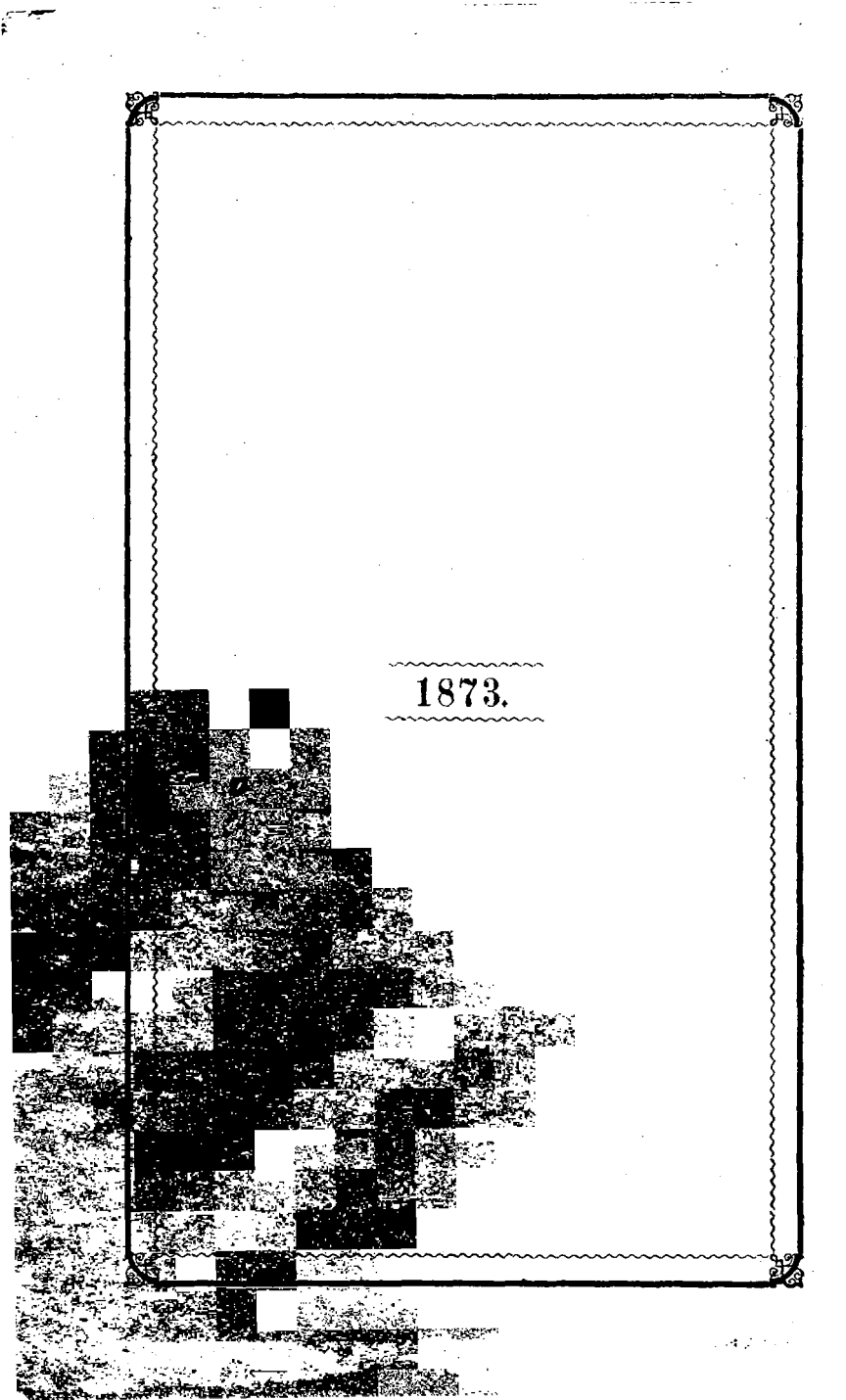
Dag og Datum.	Formiddag Kl. 9.				Eftermiddag Kl. 3.			
	Klasse.	Fag.	Examinator.	Værelse No.	Klasse.	Fag.	Examinator.	Værelse No.
Mandag, 16de Juni.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 4. M. } 3. M. }	Latinsk Stil. Norsk Udarbeidelse. Norsk Udarbeidelse. Construction.	<i>Feilberg.</i> <i>Owren.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Christophersen.</i>	8. 1. 4 & 3. 5.	2. M.	Naturhistorie.	<i>Christophersen.</i>	4.
	Tirsdag, 17de Juni.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. L. } 3. M. } 2. M. }	Latinsk Oversætt. Tydsk Stil. Latinsk Stil. Regning.	<i>Feilberg.</i> <i>Rector.</i> <i>Owren.</i> <i>Christophersen.</i>				
Onsdag, 18de Juni.		3. L. } 6. M. L. } 2. M. } 1. M. }	Norsk Udarbeidelse. Latinsk Stil. Norsk skriftligt. Norsk skriftligt.	<i>Feilberg.</i> <i>Rector.</i> <i>Lassen.</i> <i>Christophersen.</i>	8. 1. 5. 4.	5. M. } 4. M. } 1. M. } F. }	Arithmetik skriftl. Norsk mundtligt.	<i>Horn.</i> <i>Christophersen.</i>
	Thorsdag, 19de Juni.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 1. M. } F. }	Norsk Udarbeidelse. Norsk Udarbeidelse. Arithmetik og Construction. Regning.	<i>Feilberg.</i> <i>Owren.</i> <i>Horn.</i> <i>Christophersen.</i>	7. 4. 1. 5 & 8.	4. M. 3. M.	Naturhistorie. Norsk skriftligt.	<i>Christophersen.</i> <i>Lassen.</i>
Lørdag, 28de Juni.		Alle Klasser.	Gymnastik.	<i>Christophersen.</i>	Gymnastik- lokalet.			
Tirsdag, 1ste Juli.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 4. M. } 3. M. }	Historie. Tydsk. Norsk mundtligt. Religion.	<i>Owren.</i> <i>Rector.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Sommerschild.</i>	1. 8. 4. 5.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 4. M. }	Tydsk. Religion. Geometri.	<i>Feilberg.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Horn.</i>	5. 8. 4.
	Onsdag, 2den Juli.	3 L. b. } 3. L. a. } 2. L. b. } 6. M. L. } 1. M. } F. }	Religion. Latin. Geometri. Religion.	<i>Sommerschild.</i> <i>Feilberg.</i> <i>Horn.</i> <i>Grytnæs.</i>	1. 8. 4. 5.	6. M. L. } 5. M. } 4. M. } 2. M. }	Fransk. Historie. Religion.	<i>Rector.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Sommerschild.</i>
Thorsdag, 3die Juli.					3. L. b. } Alle Klasser. }	Foredrag. Sang.	<i>Feilberg.</i> <i>Olsen.</i>	Gymnastik- lokalet.
Fredag, 4de Juli.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 3. M. }	Fransk. Arithmetik. Religion. Geographi.	<i>Lassen.</i> <i>Horn.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Sommerschild.</i>	5. 4. 8. 1.	3. L. } 2. L. b. } 5. M. } 4. M. E. }	Græsk. Fransk. Geographie. Engelsk.	<i>Rector.</i> <i>Lassen.</i> <i>Horn.</i> <i>Sommerschild.</i>	4. 1. 8. 5.
	Lørdag, 5te Juli.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 4. M. } 2. M. } 1. M. }	Mathematik. Engelsk. Latin. Geographi. Tydsk.	<i>Horn.</i> <i>Lassen.</i> <i>Rector.</i> <i>Sommerschild.</i> <i>Grytnæs.</i>	5. 7. 4. 1. 8.	3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 5. M. E. } 4. M. L. } 1. M. }	Engelsk. Geographie. Fransk. Fransk og Engelsk. Latin. Historie.	<i>Sommerschild.</i> <i>Horn.</i> <i>Lassen.</i> <i>Owren.</i> <i>Grytnæs.</i>
Mandag, 7de Juli.		3. L. } 2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 3. M. } 2. M. }	Geographi. Norsk mundtligt. Tydsk. Historie.	<i>Horn.</i> <i>Owren.</i> <i>Sommerschild.</i> <i>Grytnæs.</i>	5. 4. 1. 8.	3. L. a. } 2. L. b. } 4. M. } 3. M. } 2. M. }	Religion. Græsk. Religion. Norsk mundtligt.	<i>Sommerschild.</i> <i>Owren.</i> <i>Grytnæs.</i> <i>Lassen.</i>
	Tirsdag, 8de Juli.	2. L. b. } 6. M. L. } 5. M. L. } 4. M. } 3. M. } 2. M. }	Historie. Latin. Tydsk. Tydsk.	<i>Grytnæs.</i> <i>Owren.</i> <i>Sommerschild.</i> <i>Lassen.</i>	4. 5. 1. 8.	3. L. b. } 6. M. L. } 5. M. } 1. M. }	Latin. Naturkundskab. Geographie.	<i>Feilberg.</i> <i>Horn.</i> <i>Sommerschild.</i>

Onsdag 9de Juli Kl. 9 Formiddag: **Censur.**

Thorsdag 10de Juli Kl. 10 Formiddag: **Charakteeroplæsning.**

Ferier fra 11te Juli til 11te August Kl. 10 Formiddag.

A. Brinchmann.

1873.